

**provincie
groningen**

VERGUNNING

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

verleend aan

VOPAK Terminal Eemshaven B.V.

**voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van
een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten**

in de Eemshaven

VERGUNNING

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

verleend aan

VOPAK Terminal Eemshaven B.V.

**voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van
een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten**

in de Eemshaven

Besluit

Groningen, 27 april 2010

Zaaknr: 250916

Corr.nr. 2010-27.289/17/A.16, LGW

Vopak Terminal Eemshaven B.V.

De heer F. Erkelens, directeur

Europoort rt

Postbus 1137

3180AC ROZENBURG

Geachte heer Erkelens,

Bij brief van 10 juli 2009 (kenmerk FE/mvdiv) verzoekt u ons vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) voor het bouwen en in gebruik nemen en houden van een nieuwe lage doorzetterminal voor de opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten, te realiseren in het westelijke deel van de Eemshaven. Uit uw aanvraag blijkt dat het grootste deel van de daarbij optredende effecten, optreedt in het Natura 2000 gebied Waddenzee, waarvoor wij bevoegd gezag zijn.

Hierover berichten wij u als volgt.

Procedureel

Wij hebben uw aanvraag op 17 juli 2009 ontvangen. Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009 - 44911a, MV hebben wij de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009 - 44911a,MV, hebben wij de termijn waarbinnen een beslissing op de aanvraag moet worden genomen op grond van artikel 42, tweede lid Nb-wet 1998 verlengd met 13 weken. Hiervan is mededeling gedaan aan aanvrager en aan burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond (art. 44 Nb-wet).

Op 3 september 2009 is een informatieavond gehouden waarop een toelichting op de aanvraag is gegeven en gelegenheid is gegeven tot het uitbrengen van mondelinge zienswijzen.

Bij brief van 29 juli 2009 zijn op grond van artikel 44 Nb-wet,

- de Minister van LNV,

- het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Eemsmond;

in de gelegenheid gesteld hun zienswijze omtrent de aanvraag naar voren te brengen.

Zij hebben van deze gelegenheid niet gebruik gemaakt.

De aanvraag is gelijktijdig bij ons ingediend met een aanvraag voor een vergunning Wet milieubeheer. Tevens is bij Waterschap Noorderzijlvest een aanvraag op basis van de Wet verontreiniging oppervlaktewater ingediend. Wij hebben besloten om deze aanvragen gecoördineerd te behandelen. Tevens is voor dit initiatief een m.e.r.-procedure doorlopen. Met de resultaten van deze procedure is eveneens rekening gehouden in onderhavig besluit.

BESLUIT

Gelet op de aanvraag, de bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 en de in bijlage 1 van het onderhavige besluit vermelde overwegingen

VERLENEN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GRONINGEN HIERBIJ VERGUNNING EX ARTIKEL 19D AAN:

Vopak Terminal Eemshaven B.V. voor de bouw, ingebruikname en in gebruik houden van een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten in de Eemshaven zoals beschreven in de aanvraag, onder de navolgende voorschriften ter bescherming van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Eems-Dollard.

Overwegingen

Voor een korte weergave van de inhoud van de aanvraag, de relevante wet- en regelgeving en het van toepassing zijnde beleid verwijzen wij naar bijlage 1 van het onderhavige besluit, welke integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit. Hierin zijn tevens de inhoudelijke overwegingen opgenomen die aan dit besluit ten grondslag liggen en de bespreking van de inspraak.

Reikwijdte vergunning

Deze vergunning wordt verleend voor zover en overeenkomstig de in de aanvraag beschreven wijze en uitvoering van de olieopslag, inclusief de bouw (fasering en wijze van uitvoering werkzaamheden en maatregelen) en inclusief de bijbehorende (maximale) vaarbewegingen van genoemde zeeschepen en lichters voor de aan- en afvoer van olieproducten. Afwijking van deze vergunning vergt de voorgaande schriftelijk instemming van Gedeputeerde Staten van Groningen en wordt alleen toegestaan indien en voor zover deze afwijking, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen, niet tot andere of nadeliger gevolgen voor het Natura 2000-gebied Waddenzee leidt of (andere) vergunningplicht op grond van art. 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. Een verzoek tot instemming dient tijdig, doch minimaal 4 weken voorafgaand aan de beoogde afwijking, schriftelijk te worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Groningen.

Bijlage 2 bevat de aanvraag voor dit besluit met de behorende rapporten en documenten, waaronder de Passende Beoordeling. Alle genoemde bijlagen maken integraal onderdeel uit van deze vergunning. Voor zover de vergunningaanvraag niet in overeenstemming is met de gestelde voorschriften, zijn de voorschriften bepalend.

Bij strijdigheid tussen de voorschriften en bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

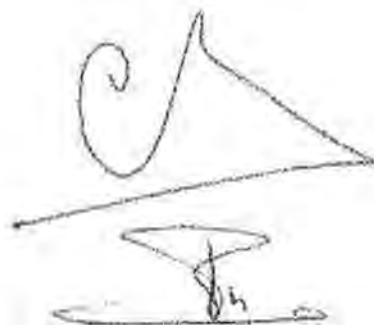
1. De voorschriften.
2. Bijlage 1 (overwegingen).
3. Bijlage 2 (aanvraag met bijlagen).

Vergunningstermijn

De vergunning wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Groningen:

The image shows two handwritten signatures. The top signature is a large, stylized 'V' shape with a loop at the top left. The bottom signature is a smaller, more complex scribble with a central vertical stroke and horizontal lines.

, voorzitter.

, secretaris.

Voorschriften en beperkingen

Aan de vergunning verbinden wij de bijgevoegde voorschriften.

Algemeen

1. Als houder van deze vergunning wordt aangemerkt Vopak Terminal Eemshaven B.V. of haar rechtsopvolger.
2. Deze vergunning mag uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts) personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
3. Tijdens de uitvoering van de vergunde werkzaamheden dient een afschrift van deze vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn. Deze vergunning dient op eerste verzoek te worden getoond aan voor handhaving van deze vergunning bevoegde ambtenaren.
4. Van opgetreden incidenten dient onverwijld melding te worden gedaan aan Gedeputeerde Staten van Groningen onder overlegging van alle relevante gegevens. Onder een incident wordt in dit verband verstaan: 'een onvoorziene gebeurtenis, waarbij onbedoeld schadelijke stoffen en/of andere emissies vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebied Waddenzee kan worden toegebracht, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen'. Alle door of namens Gedeputeerde Staten van Groningen gegeven aanwijzingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.

Trillen van de vingerpier

5. Bij het opstarten van het trilblok dient het trillen te beginnen met een bronvermogen van 110 dB re 1 μ Pa. Vervolgens dient het trillen geleidelijk, over een periode van een uur, te worden opgevoerd tot aan maximale kracht, met bijbehorende maximale bronsterkte.
6. Bovenstaande maatregel dient elke keer te worden uitgevoerd wanneer het trilblok langer dan 3 uur niet is gebruikt.

Lichtplan

7. Uiterlijk zes maanden, voorafgaand aan het moment van ingebruikname van fase 1 van de inrichting, dient vergunninghouder een gedetailleerd lichtplan aan ons te overleggen. Dit lichtplan behoeft de voorafgaande schriftelijke instemming van Gedeputeerde Staten van Groningen alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan.
8. In het lichtplan, als voorgeschreven in voorgaand voorschrift, dient in elk geval te worden aangegeven op welke locaties buitenverlichting wordt aangebracht, het type verlichting, de kleur en afscherming. Tevens dient te worden aangegeven wat de te verwachten uitstraling is naar de omgeving en met name het Natura 2000-gebied Waddenzee. Het lichtplan heeft

alleen betrekking op de opslaglocatie en aanlegsteiger en niet op de scheepvaart buiten de haven.

Uitvoering tanks

9. De tanks mogen niet worden geleverd met een hoogglansverf of hoogglanslak.

Maatregelen ter bestrijding olie-spill

10. Gedurende de gebruiksfase is vergunninghouder verplicht nabij de vingerpier een olieboom beschikbaar en te allen tijde inzetbaar te hebben. Dit oliescherm dient in staat te zijn om het havenbekken, in geval van een olie-spill, afdoende af te schermen, zodanig dat de olie zich niet kan verspreiden richting de Waddenzee.

In te zetten benut volume representatieve tank van de schepen

11. Voor de scheepsbewegingen gerelateerd aan de aangevraagde strategische olieopslag kunnen schepen worden ingezet met een benut volume representatieve tank van maximaal 3600 m³.
12. Uiterlijk twee maanden voor inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³ dient vergunninghouder gegevens te overleggen waaruit blijkt dat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee voldoende is om volumes gelijk aan of groter dan het benutte volume representatieve tank in twee dagen op te kunnen ruimen, dan wel op andere wijze wordt aangetoond dat sprake is van een adequaat oliebestrijdingscapaciteitsniveau.
13. Gedeputeerde Staten kunnen na toetsing van deze gegevens instemmen met de inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³.

Slotbepalingen

14. Onverlet het bepaalde in artikel 43, lid 2, van de Nb-wet 1998 kunnen de voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van Gedeputeerde Staten van Groningen blijkt dat de vergunde activiteiten gevolgen hebben die anders of nadeliger voor het Natura 2000-gebied Waddenzee zijn dan uit de bij dit besluit gebruikte informatie blijkt.
15. Onverlet het bepaalde in artikel 43, lid 2 van de Nb-wet 1998 kan, indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteiten, rekening houdend met de betrokken instandhoudingsdoelen, schade aan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee dreigen toe te brengen die niet door het treffen van maatregelen kan worden voorkomen, deze vergunning door ons worden ingetrokken.

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van dit besluit naar voren heeft gebracht.

Uw beroep moet worden ondertekend en tenminste bevatten:

Naam en adres van de indiener

Dagtekening

Omschrijving van het besluit waartegen uw beroep is gericht.

Bijlagen

Bijlage 1: Motivering van het besluit

Bijlage 2: De aanvraag en de bijbehorende documenten

- Aanvraagbrief d.d. 2 oktober 2008.
- Aanvraagformulier.
- Passende Beoordeling voor een opslagterminal van vloeibare olieproducten in de Eemshaven (Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. d.d. 10 juli 2009)

Bijlage 3: Meldingsformulier

VERGUNNING

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

verleend aan

VOPAK Terminal Eemshaven B.V.

**voor de bouw en in bedrijf nemen en houden van
een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten**

in de Eemshaven

Bijlage 1, behorende bij besluit van 27 april 2010, nr. 2010-27.289/17/A.16, LGW

INHOUD

DEEL A _____ 5

Weergave van het procedurele en beleidsmatige kader _____ 5

1. De aanvraag _____ 5

1.1 Samenvatting van het aangevraagde project _____ 5

1.2 Uitgebreide beschrijving van het aangevraagde project _____ 6

1.2.1 Indeling en uitvoering van de inrichting _____ 6

1.2.2 Bouwfase _____ 6

1.2.3 gebruiksfase _____ 8

1.2.4 Scheepvaart en calamiteiten _____ 11

2. Wettelijk Kader _____ 11

2.1 Natura 2000-gebieden _____ 11

2.2 Beschermde natuurmonumenten _____ 12

2.3 Aanwijzingsbesluit Natura 2000 in het Waddengebied _____ 13

2.4 Beheerplan _____ 13

2.5 Geen beheer, nieuw project _____ 13

2.6 Mogelijk significante gevolgen _____ 13

3. Bevoegdheid tot vergunningverlening _____ 14

4. Vergunningplicht en procedure _____ 15

5. Beleid _____ 17

5.1 Eems-Dollardverdrag _____ 17

5.2 Rijksbeleid _____ 17

5.2.1 De Nota Ruimte _____ 17

5.2.2 EHS Gebieden _____ 18

5.2.3 Derde Nota PKB Waddenzee of structuurvisie Waddenzee _____ 18

DEEL B _____ 21

Inhoudelijke overwegingen met betrekking tot de aangevraagde vergunning _____ 21

I. Passende Beoordeling _____ 21

II. Selectie van relevante natuurwaarden _____ 21

III. Effectenanalyse _____ 27

III-1 Habitatype Grijze Duinen (stikstofdepositie) _____ 27

III-1.1 Instandhoudingsdoelstellingen _____ 27

III-1.2 Effecten _____ 27

III-1.3 Conclusie _____ 29

III-1 Vogels _____ 30

III 2.1 Vogels - algemeen _____ 30

III-2.2 Vogels - specifiek	31
III-2.2.1 Wintertaling	31
III-2.2.1.1 Instandhoudingdoelstelling	31
III-2.2.1.2 Effecten	31
III-2.2.1.3 Conclusie	31
III-2.2.2 Slobeend	32
III-2.2.2.1 Instandhoudingdoelstelling	32
III-2.2.2.2 Effecten	32
III-2.2.2.3 Conclusie	32
III-2.2.3 Scholekster	32
III-2.2.3.1 Instandhoudingdoelstelling	32
III-2.2.3.2 Effecten	32
III-2.2.3.3 Conclusie:	32
III-2.2.4 Steenloper	33
III-2.2.4.1 Instandhoudingdoelstelling:	33
III-2.2.4.2 Effecten	33
III-2.2.4.3 Conclusie	33
III-2.2.5 Goudplevier	33
III-2.2.5.1 Instandhoudingdoelstelling	33
III-2.2.5.2 Effecten	34
III-2.2.5.3 Conclusie	34
III-2.2.6 Kievit	34
III-2.2.6.1 Instandhoudingdoelstelling	34
III-2.2.6.2 Effecten	34
III-2.2.6.3 Conclusie:	34
III-2.2.7 Tureluur	34
III-2.2.7.1 Instandhoudingsdoel	34
III-2.2.7.2 Effecten:	35
III-2.2.7.3 Conclusie	35
III-2.2.8 Bruine kiekendief	35
III-2.2.8.1 Instandhoudingdoelstelling	35
III-2.2.8.2 Effecten	35
III-2.2.8.3 Conclusie	35
III-2.2.9 Kluut	36
III-2.2.9.1 Instandhoudingdoelstelling	36
III-2.2.9.2 Effecten	36
III-2.2.9.3 Conclusie	36
III-2.2.10 Bontbekplevier	36
III-2.2.10.1 Instandhoudingdoelstelling	36
III-2.2.10.2 Effecten	37
III-2.2.10.3 Conclusie	37
III-3 Zeehonden	37
III-3.1 Instandhoudingsdoelstelling	38
III-3.2 Effecten	38
III-3.3 Conclusie	39
III-4 Vissen	39
III-4.1 Fint	39
III-4.1.1 Instandhoudingsdoelstelling	39
III-4.1.2 Effecten	39
III-4.1.3 Conclusie	40

III - 5 Habitattypen en doelsoorten van Natura 2000-gebied Waddenzee, het Eems-Dollard gebied en het Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer⁴ 1

IV. Overige natuurwaarden	45
V. Cumulatie	47
VI. Mitigatie	50
VII. Nadere onderzoeken	52
VIII. Bespreking van inspraak	52
IX. Conclusie	61
Verklarende Woordenlijst	62

DEEL A

WEERGAVE VAN HET PROCEDURELE EN BELEIDSMATIGE KADER

1. DE AANVRAAG

Op 17 juli 2009 hebben wij de aanvraag van Vopak Terminal Eemshaven B.V. (verder: Vopak) ontvangen om vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nbwet 1998) voor de bouw en het in bedrijf nemen en houden van een opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten in de Eemshaven. Bij brief van 21 juli 2009, kenmerk 2009- 44911a,MV hebben wij de ontvangst daarvan bevestigd. Bij gelijke brief hebben wij de termijn waar binnen een beslissing op de aanvraag moet worden genomen op grond van artikel 42, tweede lid Nbwet 1998 verlengd met 13 weken. De aanvraag bevat de volgende stukken:

- Aanvraagbrief d.d. 10 juli 2009 (kenmerk FE/mvdv);
- Aanvraagformulier;
- Passende Beoordeling voor een opslagterminal van vloeibare olieproducten in de Eemshaven (Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. d.d. 10 juli 2009);

Op 24 november 2009 heeft aanvrager, middels brief en bijlagen, een aantal aanvullende berekeningen en studies nagezonden. Deze berekeningen en studies hebben in hoofdzaak betrekking op de vergunningprocedure in het kader van de Wet milieubeheer. In paragraaf 1.2.2. is een emissieberekening gevoegd met betrekking tot de emissies van SO₂ en CO van stilliggende schepen en liggers. Voor zover relevant hebben wij deze informatie ook betrokken in onderstaande overwegingen.

Conform artikel 41, lid 1 van de Nbwet 1998 is in de aanvraag het belang van de aanvrager bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

1.1 SAMENVATTING VAN HET AANGEVRAAGDE PROJECT

Vopak heeft het voornemen een nieuwe lage doorzetterterminal te realiseren in het westelijke deel van de Eemshaven voor de opslag van strategische voorraden vloeibare olieproducten.

De locatie van het plangebied is kadastraal bekend onder Gemeente Uithuizermeeden (bestuurlijke gemeente Eemmond), sectie A, nummer(s) 2509, 3017, 3217, 3218 (gedeeltelijk), 3222 t/m 3225, 3227 t/m/ 3233, 3407(gedeeltelijk).

Een lagedoorzet-terminal houdt in dat de opgeslagen hoeveelheid product maximaal één keer per twee jaar wordt vervangen in verband met het in de tijd veranderen van de productspecificaties en achteruitgang van de kwaliteit van het product. Nederland is verplicht, op basis van afspraken binnen de EU, om een strategische opslag te realiseren waarbij voor minimaal 90 dagen olievoorraden beschikbaar zijn. Binnen de definitie van lage doorzetterterminal wil Vopak kunnen variëren met de aan- en afvoerbehoefte van individuele klanten. De opslag is in hoofdzaak bedoeld voor het beheer van de strategische voorraden

voor de Nederlandse overheid en mogelijk ook Europese overheden. Strategische voorraden vloeibare olieproducten zijn voorraden die alleen worden aangewend in geval van een (wereld)crisis.

De lagedoorzet-terminal zal gerealiseerd worden direct ten zuidwesten van de Eemshaven. Het plangebied, de huidige Emmapolder, heeft een oppervlakte van ongeveer 55 hectare en is momenteel in agrarisch gebruik. In de Eemshaven wordt in de Julianahaven een vingerpier aangelegd ten behoeve van de ladende en lossende schepen. Tussen de vingerpier en de opslagtanks worden buisleidingen deels in de aarde ingegraven voor het transport van de olieproducten. De buisleidingen liggen derhalve deels bovengronds. Ten noorden van het plangebied loopt de Waddendijk, waarachter direct droogvallende wadplaten gelegen zijn die behoren bij het Natura 2000-gebied Waddenzee.

1.2 UITGEBREIDE BESCHRIJVING VAN HET AANGEVRAAGDE PROJECT

1.2.1 INDELING EN UITVOERING VAN DE INRICHTING

De voorgenomen activiteit van Vopak betreft de bouw en het in bedrijf nemen en houden van een lagedoorzet-terminal inclusief de aan- en afvoerleidingen in de Eemshaven voor de opslag van aardolie en/of aardolieproducten. De opslag bestaat uit crude (ruwe aardolie) en gasolie. Daarnaast is opslag van kerosine en benzine(componenten) mogelijk. De producten zijn ingedeeld in categorieën gebaseerd op het vlampunt. Crude en benzine betreffen zogenoemde K1 producten met een vlampunt van minder dan 21°C. Gasolie is een K3-product en heeft een vlampunt hoger dan 55°C en lager dan 100°C. Kerosine valt onder de categorie K2 en heeft een vlampunt hoger dan 21°C en lager dan 55°C.

Een lagedoorzet-terminal betekent voor deze activiteit dat de opgeslagen hoeveelheid product maximaal één keer per twee jaar wordt vervangen.

De aanleg van de terminal omvat de bouw van 46 tanks, laadarmen, pijpleidingen tussen de vingerpier en opslagtanks, pompen en een controlegebouw. Alle tanks krijgen de benodigde leidingaansluitingen, blusmiddelen, bodembeschermende voorzieningen, bodemlekdetectie en dergelijke en worden ontworpen en gebouwd conform PGS 29 en de BoBo-richtlijn, onderdeel van de NRB. Hoewel de tanks geen installaties zijn waarop de Europese IPPC-richtlijn van toepassing is, voldoen deze tanks wel aan de BAT-referentiedocumenten (BREFs) die op deze installatie van toepassing zouden zijn. Daarnaast voldoen de tanks en de emissiebeperkende installaties en voorzieningen aan het convenant IMKO-2.

1.2.2 BOUWFASE

De bouwfase bestaat uit de volgende onderdelen:

1. ontwerp, toestemmingsprocedures, aanbestedingen en planning;
2. de fysieke aanleg, bestaande uit grondwerken en constructie;
3. oplevering, keuringen en inbedrijfstelling.

De bouwfase zal naar verwachting circa vijf jaar in beslag nemen. Tijdens de bouw zullen werkzaamheden plaatsvinden ten behoeve van:

- Bouw van tanks, tankputten en sloptanks;
- Aanleg van vloeistofkerende voorzieningen en voorzieningen voor de afvoer van hemelwater;
- Aanleg van lekdetectiesystemen en fundering;
- Aanleg van wegen;
- Aanleg van transportleidingen tussen het tankenpark en de vingerpier;
- Beveiligings- en veiligheidsvoorzieningen;
- Aanleg van de vingerpier met leidingwerk, laadarmen, stripperpompen en sloptank;
- Aanleg van een pompplaats (drie transportpompen en drie stripperpompen).

De hierboven genoemde transportpompen zijn bedoeld voor het transport van de vloeibare aardolie en/of aardolieproducten tussen de opslagtanks en de schepen. De stripperpompen zijn bedoeld om de laatste restjes aardolie en/of aardolieproducten uit het schip, de leidingen of de opslagtanks te pompen.

Normaal gesproken zullen de bouwactiviteiten in de dagperiode plaatsvinden. In geval er buiten deze periode werkzaamheden moeten worden verricht zal de geluids- en lichtoverlast zoveel mogelijk beperkt worden.

De aanleg van de terminal zal bestaan uit vier bouwfasen.

De vingerpier, de transportleidingen en tien tanks verdeeld over twee tankputten zullen in de eerste fase aangelegd worden.

Afhankelijk van de vraag naar opslagcapaciteit worden de volgende fases uitgevoerd. Het zou kunnen dat twee fases tegelijk worden uitgevoerd, maar dit is niet waarschijnlijk. De fases 2 t/m 4 bestaan uit het bouwen van 36 opslagtanks verdeeld over meerdere tankputten. Tijdens de bouwfasen 2 t/m 4 zal het reeds gebouwde deel van de terminal in bedrijf zijn en zal speciale aandacht besteed worden aan de veiligheidsaspecten.

Tijdens fase 1 van de aanleg van de inrichting zal ook de fundatie van de vingerpier worden getrild. Bij dit proces wordt gebruik gemaakt van een rubberen mantel, die de geluidstrillingen met 15 dB(A) dempt. Het plaatsen van palen vindt plaats door trillen. Er worden twee typen palen geplaatst. In totaal zullen er maximaal 9 palen worden geplaatst met een diameter van ongeveer 1,5 meter en ongeveer 50 palen met een diameter van ongeveer 0,6 meter. In totaal duurt het trillen van de vingerpier ongeveer vier weken. Het trillen van 9 grote palen met een diameter van 1,5 meter neemt van deze vier weken maximaal vier dagen in beslag. In de overige tijd worden de dunne palen getrild. In verband met het mogelijk voorkomen van zeehonden en vissen in de Eemshaven is gekozen voor het trillen van alle palen van de vingerpier. Er is gekozen voor de methode van trillen, omdat hierbij veel minder geluid wordt geproduceerd dan bij de methode van heien. Om onnodige verstoring van het trekgedrag van anadrome vissoorten te voorkomen (in deze met name de fint), is er eveneens voor gekozen om het trillen van de palen buiten het migratie seizoen van de fint uit te voeren. De werkzaamheden zullen dus niet plaatsvinden gedurende de maanden mei en juni.

In bouwfase 4 worden de meest westelijke tanks gerealiseerd. Deze tanks zijn het meest dichtbij de Waddenzee gelegen. Vopak heeft ervoor gekozen om tijdens bouwfase vier rondom de noordelijkste tankput een geluidsscherm te plaatsten, teneinde de geluidsemissie naar het Natura 2000-gebied te minimaliseren. Dit scherm is 10 meter hoog en circa 500 meter lang.

Om te controleren of de tanks vloeistofdicht zijn, zullen deze na elke bouwfase worden getest met water. Hiervoor wordt naar verwachting per fase maximaal tweemaal 60.000 m³, dus 120.000 m³ zoet tot brak oppervlaktewater onttrokken aan de 'binnenbermsloot' ten zuiden van de beoogde inrichting. Het onttrekken en lozen zal met een gemiddelde pompcapaciteit van 350 m³ per uur gedurende ongeveer 15 dagen duren. Het testwater zal worden hergebruikt voor het testen van de andere nieuwe tanks. Hiervoor zal het water vanuit een geteste tank worden verpompt naar een andere te testen tank. Nadat alle tanks getest en gereed zijn, zal uiteindelijk het testwater via een zandfilter en na analyse worden geloosd op dezelfde 'binnenbermsloot'. Doordat eventuele deeltjes in het zandfilter worden verwijderd, is het te lozen water schoon en vormt het geen belasting voor het oppervlaktewater. Indien onverhoopt, na analyse, blijkt dat het water niet geschikt is voor lozing op het oppervlaktewater zal het worden opgevangen en worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Het hydrotesten is niet relevant met betrekking tot het Natura 2000-gebied Waddenzee, omdat het gaat om het inzuigen van zoet water.

De tanks zullen elk 34 meter hoog zijn, inclusief het koepeldak.

1.2.3. GEBRUIKSFASE

In de operationele of gebruiksfase vinden de volgende activiteiten plaats:

- Aanvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- Opslag van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- Afvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten K1, K2 en K3;
- In suspensie houden van aardolie en/of aardolieproducten;
- Onderhoud en inspectie.

Aanvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De vloeibare aardolie en/of aardolieproducten worden aangevoerd met grote zeetankers (maximaal 69 olietankers/jaar) met een maximum opslagcapaciteit tot circa 100.000 DWT (Dead Weight Tonnage). Binnen de haven worden de zeeschepen aangemeerd aan de vingerpier. Bij het lossen wordt gebruik gemaakt van pompen op de zeeschepen zelf.

De maximale tijd die nodig is om een zeeschip te laden of lossen bedraagt circa 34 uur. De aardolie en/of aardolieproducten worden via transportleidingen naar de opslagtanks verpompt. Binnen het tankpark zorgen kleppen in de leidingen ervoor dat het product in de daarvoor bestemde opslagtank terecht komt.

Indien binnen een periode van één week geen nieuwe verlading wordt verwacht zullen de transportleidingen geleegd worden. De zuigleidingen worden middels de stripperpompen geleegd, de persleiding wordt middels 'piggen' geleegd.

Opslag van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De uitvoering van de tanks verschilt per klasse, afhankelijk van het product dat in de tanks opgeslagen gaat worden. Het al dan niet aangebrachte inwendig drijvend dek (IDD) zal bij een laag niveau in de tanks op poten komen te staan of aan kabels komen te hangen, om schade aan onder andere de afsluiters, mixers en dergelijke te voorkomen. In die situatie ontstaat een verzadigde damp onder het dek, die bij het vullen van de tank met nieuw product uit de tank wordt gedrukt als verdringingslucht. Deze situatie wordt ook wel 'daklanding' genoemd. Deze verdringingslucht zal worden afgevangen middels een DVI in een actief kool filter op een huurcontainer.

Elke opslagtank heeft een gecombineerde toe- en afvoerleiding met elk een lage aansluitnozzle. Mixers kunnen worden gebruikt om te voorkomen dat zware fracties uitzakken. De tanks zijn toegerust om aangesloten te kunnen worden op een drainsysteem. Het drainen kan noodzakelijk zijn om water dat uit het product is uitgezakt te verwijderen. Het drainwater zal per as worden afgevoerd naar een erkende verwerker.

De tanks zijn uitgerust met een hoog-niveau-alarmering die ter plaatse en/of in de controlekamer alarm geeft voordat het hoogst toelaatbare vloeistofniveau in de tank wordt bereikt. Bij het bereiken van het hoogst toelaatbare vloeistofniveau wordt door een fysieke onafhankelijke niveaubeveiliging, zogenaamde "Magnetrol" (vlotter), de toevoer naar de tank gestopt. De betrouwbaarheid van de instrumentatie zal worden vastgesteld volgens de SIL-methode. De tanks zullen worden uitgevoerd conform de eisen uit de NRB (Nederlandse Richtlijn Bodembescherming) en de PGS-29 (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen).

Alle tanks worden ontworpen en gebouwd conform de NEN EN 14015, PGS 29, de BoBo-richtlijn (onderdeel van de NRB) en overige relevante kwaliteitseisen. Conform deze regels zijn de tanks voorzien van een aantal emissiebeperkende voorzieningen zoals lekdetectie en IDD.

Waswater komt vrij bij het reinigen van een tank voor onderhoud of als van product wordt gewisseld. Het wassen gebeurt door middel van hoge drukreiniging, waardoor er geen reinigingsmiddelen nodig zijn. De tank wordt daarbij zoveel mogelijk productvrij gemaakt en schoongemaakt met water, eventueel gevolgd door water en reinigingsmiddel. Het waswater wordt naar een erkende verwerker afgevoerd. De kwaliteit en kwantiteit van dit afvalwater kunnen niet worden ingeschat, doordat dit incidenteel plaatsvindt en afhankelijk is van het onderhoud en de noodzaak voor productwissel. Dit water komt daarom niet in het oppervlaktewater terecht.

Afvoer van vloeibare aardolie en/of aardolieproducten

De producten worden per zeeschip of lichter (binnenvaartschip) afgevoerd (maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters/jaar). De producten worden hiervoor uit de tanks gepompt met pompen die op de pompplaats staan en via de transportleidingen naar de vingerpier getransporteerd. Via laadarmen op de vingerpier belandt het product in het aangemeerde schip. Indien binnen een periode van één week geen nieuwe verlading wordt verwacht, zullen de transportleidingen gelegeerd worden. De zuigleidingen worden middels de stripperpompen gelegeerd, de persleiding wordt middels 'piggen' gelegeerd.

Onderhoud en inspectie

Er wordt een strikt onderhoudsprogramma ingevoerd, dat zal aansluiten bij de bestaande procedures van Vopak en de bestaande praktijk.

Omdat de tanks uitsluitend bestemd zijn voor de opslag van aardolie en/of aardolie-producten, is tankreiniging zelden nodig. Echter, indien wordt overgeschakeld naar een andere klasse of een ander type product, is tankreiniging noodzakelijk. Voor tankreiniging bestaat een speciale procedure. Hierbij worden de restanten olie en slop uit de tank verwijderd en per as als afvalstof afgevoerd naar een erkende verwerker. De tank wordt ontgast.

De toegang tot de tankput met voertuigen en materialen ten behoeve van onderhoud en/of inspectie wordt ontworpen conform de PGS-29. Dit betekent dat een permanente overgang over de putdijk wordt gerealiseerd. Alle productleidingen, van de steiger naar de pompkamers, zijn dusdanig ontworpen dat schoonmaken met 'piggen' mogelijk is. Hierbij wordt een schuimrubberen 'prop' onder stikstofdruk door de leiding gedrukt om deze schoon te maken. De productleidingen van de pompkamers naar de tanks én de laadarmen worden op zwaartekracht geleegd en gestript.

Overigen

Elk tankputcompartiment is voorzien van een drainage- en rioleringsstelsel, dat onafhankelijk werkt van andere tankputcompartimenten. Per compartiment is er een aparte afvoervoorziening voor niet-verontreinigd hemelwater, dit gaat na controle direct naar het oppervlaktewater- en voor mogelijk verontreinigd hemelwater, dat wordt opgevangen en via een afsluiter (buiten de tankput) na controle kan worden geloosd op het hemelwatersysteem. Indien het water verontreinigd blijkt wordt het afgevoerd naar een erkende verwerker. Er zijn twee lozingspunten. Eén punt is gelegen binnendijs (op zoetwater), een ander punt loost op het havenbekken. Elk tankputcompartiment is uitgerust met een voorziening, die de afvoer van bluswater mogelijk maakt. Het mogelijk verontreinigd hemelwater, dat onder andere afkomstig is van de pompplaats, wordt opgevangen in betonnen slopputten en na controle afgevoerd naar het hemelwatersysteem.

Om er voor te zorgen dat er tijdens de gebruiksfase zo min mogelijk licht zal uitstralen naar het Natura 2000-gebied Waddenzee zorgt Vopak voor enkele maatregelen, die hieronder worden opgesomd:

- De bewaking ten behoeve van brandpreventie/-detectie als wel beveiliging (gecombineerde functie) zal worden gedaan met infrarood camera's. Als er geen verladingsactiviteiten plaatsvinden, zal buiten dagdienst de verlichting dan ook (op enkele lampen na) uitstaan. Dit is het grootste gedeelte van de tijd.
- Als er wel verladingactiviteiten plaatsvinden, zal alleen op die plekken die bij de verlading zijn betrokken de verlichting aanstaan. Verlichting van tankputten en de verlichting op de tanks en van de wegen kunnen apart worden aan- en uitgezet. Verlichting op de tanks (hoogste bronnen) zal alleen worden aangezet als er verladen wordt op die tank en op het moment dat op die tank een controle ronde gelopen wordt (concreet, minder dan 10% van de tijd dat er verladen wordt).
- Groen licht zal worden toegepast op die locaties waar relatief vaak de verlichting brandt en waar vanuit veiligheidsoverwegingen dit toegestaan en noodzakelijk is. Voor het verlichten van de wegen en pompplaatsen zal groen licht worden gebruikt. In algemene

zin voert Vopak een bewust lichtmanagement. Waar geen activiteiten plaatsvinden zal het licht gedoofd zijn.

Bovenstaande maatregelen zullen wel worden uitgevoerd, maar zijn nog niet verwerkt in de berekeningen als opgenomen in de Passende Beoordeling. De hoeveelheid verlichting waar in de Passende Beoordeling vanuit wordt gegaan zal door deze maatregelen nog verder worden gereduceerd.

Een strategische olieterminal betreft een inrichting voor de lange termijn. De tanks zullen minimaal 20 jaar, maar wellicht meer dan 100 jaar in gebruik blijven. De tanks zullen naar alle waarschijnlijkheid niet tussentijds worden gesloopt of herbouwd. Wel is mogelijk dat de tanks tijdens onderhoudswerkzaamheden behandeld zullen worden. Bij veranderingen zal een wijziging van de vergunning worden aangevraagd.

1.2.4 SCHEEPVAART EN CALAMITEITEN

In de gebruiksfase zal voor de aan- en afvoer van de olie van en naar de terminal in de Eemshaven gebruikt worden gemaakt van schepen. Er bestaan plannen om de vaargeul in de Eems te verbreden en te verdiepen. Vopak geeft in de Passende Beoordeling aan dat haar initiatief voor haar bestaan en functionaliteit niet afhankelijk is van de eventuele vaargeulverdieping naar de Eemshaven (pagina 35). Dat betekent dus dat op zichzelf ook nog op lange termijn met kleinere schepen zou kunnen worden gevaren. Afhankelijk van de mate van verbreding en verdieping, zullen er zeeschepen met een groter of kleiner volume door Vopak worden ingezet. Het volume van de schepen is van invloed op het aantal scheepsbewegingen. In de huidige situatie wordt verwacht dat er per jaar maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters voor Vopak de Eemshaven aandoen.

De afvoer van olieproducten vindt plaats met binnenvaartschepen en zeeschepen. De afvoerroute van de zeeschepen is omgekeerd aan de aanvoerroute. De route van de binnenvaartschepen loopt vanuit de Eemshaven buitengaats via de Eems naar Delfzijl en vandaar via de binnenwateren (het Eemskanaal, het Van Starckenborghkanaal en het Prinses Margrietkanaal) verder. De schepen voldoen aan de Europese regelgeving met betrekking tot de veiligheid voor olieschepen.

2. WETTELIJK KADER

2.1 NATURA 2000-GEBIEDEN

Artikel 19d, lid 1, van de Nbwet 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a, sub b en sub c, van de Nbwet 1998 bepaalt dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nbwet 1998 rekening houden met:

- de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nbwet 1998, vastgesteld beheerplan;
- vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, eerste lid, van de Nbwet 1998 bepaalt dat voor projecten waarover Gedeputeerde Staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer alvorens Gedeputeerde Staten een besluit nemen, een Passende Beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19f, derde lid, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de verplichting tot het maken van een Passende Beoordeling bij de voorbereiding van een besluit op grond van artikel 19d, lid 1, niet geldt in gevallen waarin degene die een project, waarop dat besluit betrekking heeft, onderneemt, daarmee een project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, herhaalt of voortzet, voorzover de Passende Beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat project.

2.2 BESCHERMDE NATUURMONUMENTEN

Artikel 60 van de Nbwet 1998 bepaalt onder andere dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nbwet uit 1968 (waaronder de besluiten tot aanwijzing van het natuurmonument 'Waddenzee'), gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nbwet 1998 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Artikel 10, lid 1, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de minister van LNV bij besluit een natuurmonument kan aanwijzen als beschermd natuurmonument.

Artikel 10a, lid 1, van de Nbwet 1998 bepaalt dat de minister van LNV gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingsdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel 15a, lid 2, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat een besluit houdende aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument onder de Nb-wet 1998 vervalt met ingang van het tijdstip waarop doch slechts voorzover dat beschermd natuurmonument deel

uitmaakt van een Natura 2000-gebied. Indien met toepassing van het tweede lid van artikel 15a een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk is vervallen, heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied, voor het gedeelte van het gebied waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit (art. 10a, derde lid).

2.3 AANWIJZINGSBESLUIT NATURA 2000 IN HET WADDENGEBIED

Naast de bescherming van gebieden regelt de Natuurbeschermingswet 1998 de aanwijzing van natuurgebieden. Natura 2000-gebieden worden aangewezen aan de hand van een aanwijzingsbesluit van de Minister van LNV. De inhoud van de aanwijzingsbesluiten is voor Natura 2000-gebieden van groot belang, omdat het onder meer het referentiekader biedt voor het beheerplan, de beoordeling van projecten en activiteiten en de vergunningverlening.

Op 25 februari 2009 heeft de minister van LNV zeven gebieden (Waddenzee, Duinen en Lage land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone) aangewezen als Natura 2000-gebied.

2.4 BEHEERPLAN

De wet bepaalt onder andere dat voor Natura 2000-gebieden het opstellen van een beheerplan verplicht is. Bij de voorbereiding van en besluitvorming over de aanvraag van Vopak was nog geen beheerplan voor een van de hiervoor genoemde aangewezen gebieden van kracht.

2.5 GEEN BEHEER, NIEUW PROJECT

De door Vopak aangevraagde activiteiten zijn niet nodig voor en houden geen verband met het beheer van onder de Nbwet 1998 aangewezen gebieden. Het onderhavige initiatief is ook nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nbwet 1998.

2.6 MOGELIJK SIGNIFICANTE GEVOLGEN

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nbwet 1998 volgt dat voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, door de initiatiefnemer een Passende Beoordeling wordt opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 19g, lid 1, van de Nbwet 1998 stelt dat een vergunning slechts verleend kan worden indien het bevoegd gezag zich ervan verzekerd heeft dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden.

Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een Passende Beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten, indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het voorgenomen project afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied. Een plan of project heeft significante gevolgen wanneer het de instandhoudingsdoelstellingen van een gebied in gevaar dreigt te brengen. Dat wil zeggen: in het geval het onmogelijk of onwaarschijnlijk wordt om de doelen van het in stand houden van een gebied te realiseren, en/of als er sprake is van een onherstelbare vernietiging van een vitale component van het natuurlijke systeem dat van essentieel belang is voor het gebied (art. 19d, lid 1; Nbwet 1998).¹

Bij het voorgenomen project van Vopak kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Derhalve concluderen wij dat een Passende Beoordeling conform artikel 19f van de Nbwet 1998 vereist is. Een Passende Beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van een plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen geïnventariseerd moeten worden. In opdracht van de initiatiefnemer is daarom een Passende Beoordeling uitgevoerd door Buro Bakker. De rapportage van deze Passende Beoordeling is bij de aanvraag gevoegd.

3. BEVOEGDHEID TOT VERGUNNINGVERLENING

Op basis van de Nb-wet 1998 (artikel 2, lid 1 juncto artikel 16, lid 1, juncto artikel 19d, lid 1) zijn Gedeputeerde Staten van de provincie waarin beschermde natuurmonumenten c.q. Natura 2000-gebieden geheel of grotendeels gelegen zijn, bevoegd ten aanzien van de beoordeling van aanvragen ter verkrijging van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998.

Op 30 november 2005 is het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594) in werking getreden. De in het thans vigerende Besluit specifiek opgesomde activiteiten worden aangemerkt als handelingen als bedoeld in artikel 16, lid 6, van de Nb-wet 1998 en projecten of andere handelingen of categorieën van gebieden als bedoeld in artikel 19d, lid 3, van de Nb-wet 1998. Voor deze specifieke activiteiten geldt de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) als bevoegd gezag.

Daar de producten die door Vopak opgeslagen zullen worden, allemaal reeds een bewerking hebben ondergaan, vallen deze niet onder de definitie 'delfstoffen' als bedoeld in artikel 2k (activiteiten met betrekking tot opsporing, winning en opslag van diepe delfstoffen). Derhalve zijn Gedeputeerde Staten van Groningen bevoegd om op de aanvraag te beslissen.

4. VERGUNNINGPLICHT EN PROCEDURE

Bepaling vergunningplicht

De aangevraagde activiteiten kunnen effecten hebben op de volgende Natura 2000-gebieden of beschermde natuurmonumenten;

Waddenzee

De Waddenzee is op 25 februari 2009 aangewezen als Natura 2000-gebied (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied) en was een beschermd natuurmonument.

Eems-Dollard estuarium

Het Eems-Dollard estuarium is op 14 september 2007 aangemeld als Natura 2000-gebied en op 12 december 2008 door de Europese Commissie op de communautaire lijst geplaatst. Het gebied zal na Aanwijzing onder de Nbwet 1998 onderdeel uitmaken van het Natura 2000-gebied Waddenzee (Vogel- en Habitatrichtlijngebied).

Wij zijn op grond van de aanvraag en de daarbij overlegde informatie, alsmede de binnen onze organisatie beschikbare kennis en informatie van oordeel dat de aangevraagde activiteiten, al dan niet in samenhang met andere voorgenomen activiteiten, effecten kunnen hebben op de genoemde Natura 2000 gebieden. De aangevraagde activiteiten worden daarom door ons als vergunningplichtig onder de Nbwet 1998 aangemerkt.

Wij zullen de mogelijke effecten op de natuurlijke kenmerken van de genoemde gebieden beoordelen, rekening houdend met de relevante aanwijzingsgrondslagen en instandhoudingsdoelen, de te verwachten autonome ontwikkeling en de gevolgen van andere voorgenomen plannen, projecten en activiteiten.

Voor een overzicht van de onder de aanwijzingsbesluiten beschermde natuurwaarden verwijzen wij naar de passages dienaangaande in de bijgevoegde Passende Beoordeling, alsmede naar de hieromtrent opgenomen informatie op www.minlnv.nl

Milieu effectrapportage (m.e.r.)

Voor dit initiatief geldt een m.e.r.-plicht. Ten behoeve van de m.e.r.-procedure is in augustus 2008 door VOPAK een startnotitie voor het initiatief opgesteld. De voorgenomen activiteit valt onder categorie 25 van de C-lijst van het Besluit milieueffectrapportage 1994, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 16 augustus 2006, zijnde: 'de oprichting van een inrichting bestemd voor de opslag van aardolie, petrochemische of chemische producten met een opslagcapaciteit van 200.000 ton of meer'.

Op 15 augustus 2008 hebben wij de startnotitie voor het MER ontvangen. De kennisgeving van de ter inzage legging van deze notitie is conform artikel 7.12 Wm en 3:12 Awb eind augustus/aanvang september 2008 gepubliceerd in de Staatscourant, het Dagblad van het Noorden, de Eemsbode, De Ommelander Courant en in enkele Duitse kranten.

¹ HvJEG 7 september 2004, zaak C-127/02 (Kokkelvisserij)

De startnotitie heeft vervolgens gedurende vier weken ter inzage gelegen, namelijk van 5 september 2008 tot en met 17 oktober 2008 in het gemeentehuis van de Gemeente Eemshaven en in het provinciehuis te Groningen. Vanwege de mogelijk grensoverschrijdende gevolgen van het voornemen is het voornemen ook in Duitsland bekend gemaakt en is de startnotitie (in het Duits vertaald) ook in een zestal gemeenten in Duitsland ter inzage gelegd. Gelijktijdig hebben wij de Commissie voor de milieueffectrapportage om een advies over de op te stellen richtlijnen voor het MER verzocht.

Op 11 november 2008 heeft de Commissie voor de m.e.r. advies uitgebracht voor het opstellen van de richtlijnen voor het MER. Vervolgens hebben wij, mede namens Rijkswaterstaat en het Waterschap Noorderzijlvest, op 9 december 2008 de richtlijnen voor het MER vastgesteld. De richtlijnen zijn gebaseerd op het advies van de Commissie.

Op 17 juli 2009 heeft de aanvrager het MER met de aanvragen op basis van de Wm en de Wvo bij ons ingediend. Het MER is opgesteld voor de besluitvorming op de Wm- en de Wvo aanvraag voor het oprichten en in werking hebben van deze opslagterminal voor vloeibare olieproducten in de Eemshaven. De Passende Beoordeling maakt tevens onderdeel uit van de m.e.r. Wij hebben de kennisgeving van de ontvangst van het MER met de aanvragen Wm en Wvo en de ter inzage legging van deze stukken conform artikel 7.12 Wm en 3.12 Awb gepubliceerd. Het MER en de aanvragen hebben gedurende zes weken ter inzage gelegen; van 10 augustus 2009 tot en met 21 september 2009.

Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft op 20 oktober 2009 het toetsingsadvies uitgebracht over het MER. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is. Bij het toetsingsadvies heeft de commissie enkele aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject. Voor zover deze (deels) van toepassing zijn voor de procedure op grond van de Nb-wet 1998 geven wij hieronder onze reactie:

1. De Commissie adviseert om over de bestrijding van olieverontreiniging met de verantwoordelijke instanties in overleg te treden ten behoeve van de actualisering van de huidige *Capaciteitsnota 2006-2010*.
2. De mogelijke gevolgen van de geringe toename in depositie van stikstof en SO₂ zijn een aandachtspunt in de beoordeling van het voornemen in het kader van de Nb-wet 1998.

Wij hebben dit oordeel van de Commissie betrokken in onze besluitvorming op basis van de Nb-wet 1998. Zie hiervoor in deel B van deze bijlage, dat onze inhoudelijke overwegingen bevat.

Toepassing van de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure

Bij de ontvangst en behandeling van de vergunningsaanvraag hebben wij de behandeling gecoördineerd laten plaatsvinden met de aanvragen die zijn ingediend op basis van de Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewater. Bij brief van 21 juli 2009 hebben Ge-deputeerde Staten van Groningen de ontvangst van de vergunningsaanvraag bevestigd. In

dit schrijven is tevens aangegeven, dat wij hebben bepaald dat voor deze vergunningsaanvraag de procedure gevolgd zal worden als opgenomen in artikel 3.4 Awb. Gelijktijdig hebben wij, gelet op het bepaalde in artikel 42, tweede lid, van de Nb-wet 1998, de behandeltermijn met dertien weken verlengd.

Zienswijze

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 44, tweede lid, van de Nb-wet 1998, hebben wij advies gevraagd aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Eemsmond. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie ontvangen van de gemeente Eemsmond.

5. BELEID

5.1 EEMS-DOLLARDVERDRAG

Op 8 april 1960 is het Eems-Dollardverdrag ondertekend door Nederland en Duitsland. Op 22 augustus 1996 is dit verdrag aangevuld met een Protocol tot regeling van de samenwerking met betrekking tot waterkwaliteitsbeheer en natuurbeheer in de Eemsmonding. Dit protocol is in 1998 in werking getreden. Het protocol bepaalt dat Nederland en Duitsland samenwerken op het terrein van water- en natuurbeheer in de Eemsmonding. Gestreefd wordt:

- De waterkwaliteit en de natuur in de Eemsmonding te behouden en te verbeteren;
- De ecologische functies in de Eemsmonding, in het bijzonder als werp-, rust- en zooggebied voor zeezoogdieren, met name robben, en als kinderkamer voor vis, broedgebied, alsmede rust- en overwinteringsgebied voor trekvogels, met het oog op de ecologische eenheid van watersysteem en buitendijkse gebieden te behouden, te herstellen en te verbeteren;
- In het kustgebied de natuurlijke of min of meer natuurlijke vegetatie zoals kwelders en brakke rietlanden, alsmede in het grensgebied overeenkomstig de Aanvullende Overeenkomst van 1962 bij het Eems-Dollardverdrag van 1960 de droogvallende platen inclusief de zeegrasvelden te beschermen en te onderhouden.

In principe komen de doelen van het Protocol overeen met de doelen uit ander beleid en regelgeving, zoals de Europese Kaderrichtlijn Water, de PKB Derde Nota Waddenzee en het interprovinciaal beleidsplan Waddenzeegebied. Het Protocol stelt geen nadere kaders.

5.2 RIJKSBELEID

5.2.1 DE NOTA RUIMTE

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land (www.vrom.nl; 2009).

Vanwege de unieke kwaliteiten van de Waddenzee, het grootste aaneengesloten natuurgebied van West-Europa en het grootste getijdengebied ter wereld, geldt een beschermingsregime voor de Waddenzee. De hoofddoelstelling van het nationaal ruimtelijk beleid voor de Waddenzee is:

"De duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Met duurzame ontwikkeling wordt bedoeld een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de mogelijkheden in gevaar te brengen voor de behoeftevoorziening van toekomstige generaties."

De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddenellanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duinen- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd. Voor de economische activiteiten betekent dit, dat zij mogelijk zijn, mits ze passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Het ruimtelijke beleid voor de Vogel- en Habitatrichtlijn-, Natuurbeschermingswet- en EHS-gebieden is in zijn algemeenheid gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde "nee, tenzij" regime.

5.2.2 EHS GEBIEDEN

Het Rijk streeft naar realisatie van een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden: de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)*. De Waddenzee en het Eems-Dollard gebieden zijn EHS-gebieden volgens de Nota Ruimte. EHS-gebieden zijn natuurgebieden waar het "nee-tenzij" principe van toepassing is. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten.

Wij merken op dat de vestiging van Vopak gelegen is buiten het EHS-gebied. Er bestaat in deze geen belemmering.

5.2.3 DERDE NOTA PKB WADDENZEE OF STRUCTUURVISIE WADDENZEE

Naast de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswetgeving is de Derde Nota PKB Waddenzee (hierna PKB) van belang voor de toetsing van de onderhavige vergunningsaanvraag. Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening in werking getreden. Op basis van het overgangsrecht wordt per 1 juli 2008 de PKB gelijkgesteld aan een structuurvisie. Voor de herkenbaarheid blijven wij dit document vooralsnog PKB Waddenzee noemen. De op grond van de PKB Waddenzee te beschermen waarden en kenmerken vloeien voort uit de hoofddoelstelling van deze PKB: de duurzame bescherming en ontwikke-

ling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van:

- Waterbewegingen en hiermee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen;
- Natuurlijk bodemreliëf;
- Kwaliteit van water, bodem en lucht. De water- en bodemkwaliteit dient zodanig te zijn dat verontreinigingen slechts een verwaarloosbaar effect hebben op flora en fauna;
- Biologische processen, waaronder de migratiemogelijkheden van dieren;
- Gebiedsspecifieke planten- en diersoorten;
- Foerageer-, broed- en rustgebieden van vogels, de werp-, rust- en zooggebieden van zeezoogdieren en de kinderkamerfunctie van vis;
- Landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis;
- In de bodem aanwezige archeologische waarden en in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden.

De PKB stelt meer specifiek, dat voorgenomen plannen, projecten en handelingen de afwegingskaders van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen dienen te doorlopen. Deze zijn nationaal geïmplementeerd in de Nbwet 1998 en de Flora- en Faunawet. Voor zover wettelijke regelingen zich er niet tegen verzetten, zal daarbij volgens de PKB een zelfde afweging als bij de natuurwaarden moeten worden gemaakt ten aanzien van de hierboven reeds benoemde landschappelijke kwaliteiten (die beschermd werden door de toenmalige aanwijzing als Natuurmonument). Dit uitgangspunt is inmiddels ook opgenomen in de Nbwet 1998.

Ook plannen, projecten of handelingen buiten het PKB-gebied, waarvan op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat zij afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor op grond van de PKB te beschermen waarden en kenmerken, dienen aan de hoofddoelstelling van de PKB te worden getoetst. De wijze van toetsing vindt plaats door toepassing van reeds eerder benoemde afwegingskader.

In relatie tot de onderhavige vergunningsaanvraag dient daarom met name acht te worden geslagen op de hiernavolgende beleidspassages uit de genoemde PKB:

"De belasting van de Waddenzee met verontreinigingen en nutriënten zal worden teruggebracht overeenkomstig het landelijk waterkwaliteit- en Noordzeebeleid met speciale aandacht voor diffuse verontreinigingen en het (inter)nationaal beleid voor de lucht, de bodem en het water. Voor de lange termijn is het doel het bereiken van de streefwaarden voor water en bodem uit de Vierde Nota Waterhuishouding en het bereiken van een 'goede toestand' op basis van de Kaderrichtlijn Water. In de planperiode van de Vierde Nota Waterhuishouding (tot 2006) wordt er naar gestreefd voor zoveel mogelijk stoffen de minimum-kwaliteit (MTR) te realiseren."

Uit de bij de aanvraag voor het initiatief van Vopak overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten niet in de weg staan van dit streven, omdat de nodige maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er verontreiniging van zeewater zal plaatsvinden.

"Ontwikkelingsmogelijkheden op bedrijventerreinen in de nabijheid van de Waddenzee kunnen worden benut, onder de voorwaarden dat wordt voldaan aan de landelijke milieuhygiënische normen en dat risicodragende bedrijven en/of stoffen worden toegestaan mits aangetoond wordt dat in geval van calamiteiten er geen onherstelbare schade kan worden toegebracht aan de Waddenzee".

Uit de bij de vergunningaanvraag van Vopak overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten aan deze voorwaarden voldoen, door nautische maatregelen in de sfeer van verkeersgeleiding en veiligheid op zee. Door het treffen van maatregelen in de havens wordt eveneens voorkomen dat de gevolgen van een calamiteit zich kunnen uitstrekken naar de Waddenzee.

"Bestaande havens en bedrijventerreinen direct grenzend aan de Waddenzee, uitgezonderd Den Helder, mogen niet zeewaarts worden uitgebreid".

"Uitbreiding van havens en bedrijventerreinen, buiten de genoemde uitzonderingen, is alleen landinwaarts toegestaan. Zeewaartse aanleg of aanpassing van havendammen en veerdammen is in beginsel niet toegestaan, tenzij veiligheid of bereikbaarheid dat vereisen en mits passend binnen het afwegingskader zoals aangegeven in deze PKB".

Uit de bij de vergunningaanvraag van Vopak overlegde informatie blijkt dat de te vergunnen activiteiten aan deze voorwaarden voldoen, er is geen sprake van zeewaartse uitbreiding.

DEEL B

Inhoudelijke overwegingen met betrekking tot de aangevraagde vergunning

I. PASSENDE BEOORDELING

Bij de vergunningaanvraag is een aantal documenten gevoegd (zie opsomming onder 1. De aanvraag). Daarbij is tevens een document "Passende Beoordeling Uitbreiding en verdieping Eemshaven (Buro Bakker, 29 juli 2009)" gevoegd. Voor zover van toepassing verwijzen wij bij onze inhoudelijke overwegingen naar de conclusies uit deze Passende Beoordeling.

II. SELECTIE VAN RELEVANTE NATUURWAARDEN

De aangevraagde activiteiten kunnen effecten hebben op verschillende beschermde natuurwaarden. Teneinde te bepalen welke natuurwaarden (instandhoudingsdoelstellingen) gevolgen kunnen ondervinden van de activiteiten hebben wij een selectie gemaakt van de natuurwaarden die (mogelijkerwijs) aangetast kunnen worden.

Plangebied

Het plangebied bestaat uit een deel van de westlob van de Eemshaven. De opslag wordt gebouwd direct ten zuidwesten van de Eemshaven. Het plangebied, de huidige Emmapolder, heeft een grootte van ongeveer 55 hectare en is momenteel in agrarisch gebruik. De reikwijdte van de meeste effecten is beperkt tot de Eemshaven en de directe omgeving daarvan. De bouw van de opslag vindt plaats buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van het Natura 2000-gebied vindt derhalve niet plaats.

De omvang van het effectgebied wordt bepaald door de reikwijdte van de effecten. Het meest verreikende effect bepaalt de buitengrens van het studiegebied. Aangezien niet alle habitats en soorten voor dezelfde aspecten gevoelig zijn, wordt per soortgroep een specifiek studiegebied gehanteerd. Bij de beschrijving van de verschillende effecten is steeds het effectgebied (en daarmee het studiegebied voor dat betreffende effect) beschreven. De soortbescherming binnen het plangebied zal plaatsvinden via de wettelijke kaders van de Flora- en faunawet.

Broed- en foerageergebied en hoogwatervluchtplaatsen

Het Eemshaventerrein, het havenbekken en de aangrenzende binnendijkse gebieden maken geen deel uit van speciale beschermingszone Waddenzee en staan evenmin op de nominatie om als Natura 2000-gebied te worden aangewezen. De grens van het beoogde Natura

2000-gebied loopt langs de buitenzijde van de zeewerende dijk en in een rechte lijn tussen de meest zeewaarts gelegen punten van de havenmond omsluitende havendammen. De natuurwaarden van het haventerrein en van de aangrenzende terrestrische gebieden zijn in het kader van deze vergunning daarom alleen van belang voor zover zij een relatie hebben met een speciale beschermingszone. Dat is bij voorbeeld het geval wanneer zo'n gebied dienst doet als hoogwatervluchtplaats of als foerageergebied voor een (vogel)soort waarvoor een Natura 2000-gebied is of wordt aangewezen. Het gebied moet daarom – om onder de vergunningplicht van de Natuurbeschermingswet 1998 te vallen – op één of andere manier ondersteunend zijn voor de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone in het Waddengebied of daarbuiten.

Het is duidelijk dat het gehele Eemshaventerrein voor een groot aantal vogels een functie heeft, maar daarmee is de vraag nog niet beantwoord of het verlies van de natuurwaarde in het Eemshavengebied een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied oplevert. Uiteraard levert een beïnvloeding van de natuurwaarden in de aangrenzende Natura 2000-gebieden, indien dit leidt tot negatieve effecten, ook een vergunningplicht op.

Bij onze beoordeling van de vraag of een bepaalde achteruitgang kan leiden tot een aantasting van de natuurwaarden zal een kwalificatie gegeven moeten worden van het belang van de achteruitgang voor de instandhoudingsdoelstelling. In dat kader zal de vraag beantwoord moeten worden of de achteruitgang de gestelde instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kan brengen en wat in die situatie als een aantasting van de natuurlijke kenmerken moet worden gezien.

Dit laatste zal mede afhangen van de staat van instandhouding van de desbetreffende natuurwaarde (habitattype of soort). Bij een (zeer) ongunstige staat van instandhouding kan een relatief beperkte achteruitgang al snel leiden tot een aantasting van de natuurwaarden van een Natura 2000-gebied. Er zal in zo'n situatie zelfs bij een beperkte achteruitgang een analyse gemaakt moeten worden van de gevolgen van deze achteruitgang voor de staat van instandhouding in de relevante Natura 2000-gebieden.

Deze analyse dient te geschieden aan de hand van de diverse aspecten van de staat van instandhouding en aan de hand van de voor dat gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstelling. Zo'n analyse moet inzicht verschaffen in de onderdelen, waaruit een staat van instandhouding is opgebouwd en in de systematiek van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Zo moet per soort een kwalificatie gegeven worden van de diverse facetten van de staat van instandhouding en wanneer één van deze vier facetten (verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief) als 'matig ongunstig' of 'zeer ongunstig' wordt gekwalificeerd, is de staat van instandhouding van die soort ook als zodanig gekwalificeerd.

Een nadere beschrijving van deze aspecten is per soort gegeven in het Profielendocument, dat behoort bij de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden van het Waddengebied. Deze aspecten zijn ook gebruikt bij de formulering van de instandhoudingsdoelstelling en geven daarmee met betrekking tot deze natuurwaarden richting aan het beheer van het gebied en dienen bij de vergunningverlening een rol te spelen bij de vraag of er sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een gebied.

Dat betekent dat er door ons per (vogel)soort een afweging gemaakt moet worden van de verwachte gevolgen en aan de hand van de instandhoudingsdoelstelling en de staat van instandhouding bepaald zal moeten worden of het project kan leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Zo zal per soort en per habitatype vermeld moeten worden wat de verwachte effecten van het project zijn en aan de hand van de instandhoudingsdoelstellingen zal beoordeeld moeten worden hoe ingrijpend deze gevolgen zijn.

Scheepvaartbewegingen

De ingezette schepen in de gebruiksfase van de terminal voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal zullen gebruik maken van de vaarroute en vaargeul van de Eems. Ten aanzien van de vaarbewegingen en de ladende en lossende schepen in de haven is binnen de Passende Beoordeling vastgesteld dat de volgende effecten relevant zijn: de emissie van rookgassen, de verstoring van kwalificerende soorten als gevolg van toename van de vaarbewegingen en de gevolgen van een calamiteit waarbij olie vrijkomt.

Emissie van rookgassen

De vaarbewegingen en het laden en lossen van de in de gebruiksfase ingezette schepen voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal leiden tot een toename van de depositie van verzurende en vermestende stoffen in de omgeving. In de directe omgeving van de Eemshaven komen geen habitattypen voor die gevoelig zijn voor deze depositie.

Op grotere afstand van de inrichting, op de Wadden-eilanden, komen wel habitattypen voor die gevoelig zijn voor atmosferische depositie. Het meest verreikende effect als gevolg van deze activiteit en waarvoor habitattypen gevoelig zijn, is de depositie van stikstof. In de Passende Beoordeling is vastgesteld dat de in dit kader relevante gebieden de Natura 2000-gebieden in het Waddengebied zijn. Op de Waddeneilanden zijn habitattypen aanwezig met een lage kritische depositiewaarde.

Wij zijn, op basis van artikel 2a Nb-wet 1998, bevoegd tot het nemen van een besluit inzake het Natura 2000-gebied Waddenzee en het Eems-Dollard gebied. Wij zullen onze beoordeling, gelet op onze bevoegdheid, beperken tot de te verwachten effecten op het gevoelige habitat H2130 B (Grijze Duinen, kalkarm) welke voorkomen op Rottumeroog en/of Rottumerplaat.

De beoordeling van de effecten van toename van depositie van stikstof op deze duingebieden kan aan de orde komen indien de stikstofdepositie boven een kritische depositiewaarde komt van 940 mol/ha/jr. Daarnaast zullen wij in onze afweging ook de (mogelijke) gevolgen beoordelen van de toename van de depositie als gevolg van de gebruiksfase van dit initiatief van Vopak op gevoelige habitats in de nabijgelegen Duitse Natura 2000-gebieden.

Verstoring van kwalificerende soorten als gevolg van de toename van de scheepvaartbewegingen

Voor de aan- en afvoer van olieproducten in de gebruiksfase van de terminal worden olietankers en lichters ingezet. Deze zeeschepen zullen daarbij gebruik maken van de vaarroute en vaargeul van de Eems. Wij hebben beoordeeld of de toename van deze scheepvaartbewegingen kan leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken (vogels, vissen en zeehonden) van de Natura 2000-gebieden, waarvoor wij bevoegd gezag zijn.

In vergelijking met de te verwachten autonome ontwikkeling van de Eemshaven, is het aandeel dat Vopak levert aan de hoeveelheid scheepvaartbewegingen zeer klein. Bij een lage groei komt het neer op een bijdrage van 0,6% in 2015 en 0,7% in 2030. Bij een hoge groei wordt een bijdrage geleverd van 0,5% in 2015 en 0,4% in 2030. Gelet hierop achten wij effecten ten gevolge van toename van de vaarbewegingen van de in de gebruiksfase ingezette schepen, voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal, op voorhand uitgesloten.

Toegestane volumes representatieve tank in relatie tot de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee

In de huidige situatie vinden in het oostelijk deel van de Waddenzee minder dan 10 scheepsbewegingen per jaar plaats met de omvang van het maatgevend incident van 3.000 m³ uitgestroomde olie (*Capaciteitsnota 2006-2010 om kwetsbare zee- en deltagebieden te beschermen*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, pagina 53).

De Passende Beoordeling stelt dat het aantal vaarbewegingen met grote volumes ladingolie (3.000 m³ of meer per compartiment) toeneemt met maximaal 69 vaarbewegingen per jaar (pagina 29).

Gelet op de bijzondere natuurwaarden van de Waddenzee, de kwetsbaarheid daarvan en het feit dat de kans op calamiteiten weliswaar gering is, maar de effecten daarvan in dit gevoelig gebied zeer groot zullen zijn, hebben wij de toegestane volumes representatieve tank in relatie tot de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee beoordeeld.

Vissen

Het meest verreikende effect waarvoor vissen gevoelig zijn, is onderwatergeluid gedurende de bouwwerkzaamheden. Andere effecten als gevolg van lichtuitstraling, toename vaarbewegingen of andere versturende ingrepen sluiten wij, gezien de wijze van uitvoering van de werkzaamheden en de locatie, uit.

In de Noordzee wordt het antropogeen achtergrondgeluid voornamelijk veroorzaakt door de beroepsvaart zoals vracht- en vissersschepen en veerboten. In het algemeen wordt beschreven dat het achtergrondgeluid een niveau heeft tussen de 90 tot 100 dB ref 1µPa en dat dit tijdens een regenbui of het voorbijvaren van een schip kan oplopen tot een waarde tussen de 110 en 120 dB ref 1µPa (BMM, 2004).

Voor het plaatsen van palen wordt gebruikgemaakt van trillingstechnieken. Er worden twee typen palen geplaatst. In totaal zullen er maximaal 9 palen worden geplaatst met een diameter van ongeveer 1,5 meter en ongeveer 50 palen met een diameter van 0,6 meter. In de Passende Beoordeling wordt aangenomen dat het achtergrondgeluid niet lager zal zijn dan 110 dB ref 1µPa. In totaal duurt het trillen van de vingerpier maximaal vier weken. Het trillen van 9 grote palen met een diameter van 1,5 meter neemt van deze vier weken ongeveer vier dagen in beslag. In de overige tijd worden de dunne palen getrild. In figuur 9 van de Passende beoordeling is te zien dat de contour van 110 dB ref 1µPa, waar het geluid van de trilinstallatie verdwijnt tegen het achtergrondgeluid, zich ongeveer 5 kilometer over de Eems uitbreidt. De 110 dB ref 1µPa contour van het trillen van de dunne palen komt niet buiten de Eemshaven.

Uit de Passende Beoordeling blijkt dat in het effectgebied in elk geval de fint, de rivierprik en de zeeprik kunnen voorkomen. Voor de rivierprik en de zeeprik hebben wij geconstateerd, mede op basis van de informatie uit de Passende Beoordeling, dat deze dieren niet beschikken over een zwemblaas. Daardoor zijn deze dieren niet gevoelig voor onderwatergeluid en zullen ook niet worden verstoord als gevolg van de geluidsemissies. Wij sluiten dan ook op voorhand uit dat voor de rivierprik en de zeeprik sprake kan zijn van effecten vanwege geluid. Ook aantasting van hun leefgebied als gevolg van dit initiatief sluiten wij op voorhand uit. Voor de fint dient, vanwege de gevoeligheid voor geluid, door ons te worden beoordeeld in hoeverre de bouwwerkzaamheden kunnen leiden tot effecten op deze soort.

Zeezoogdieren

Het Eems-Dollard estuarium is voor de gewone zeehond een belangrijk verblijf-, foerageer- en voortplantingsgebied. Rond de Eemshaven bevinden zich enkele plaatsen waar zeehonden veelvuldig gebruik maken van de droogvallende platen. De dichtstbijzijnde ligplaats bevindt zich op ongeveer 3 kilometer (Sparregat/Ra). Belangrijke ligplaatsen in het Nederlandse gebied zijn de platen rond Rottum, de platen Hond en Paap in het estuarium en de platen in de Dollard. De Grijze zeehond is in de periode 2001-2006 maar sporadisch gesignaleerd op de platen in het Eemsgebied. De hoofdvaargeul loopt tussen de ligplaatsen Sparregat/Ra en Randzel door en loopt in de richting van de Noordzee langs het eiland Borkum (Consulmij, 2007).

Verstoring van zeezoogdieren kan optreden als gevolg van geluid, licht alsmede menselijke aanwezigheid.

Effecten op zeehonden als gevolg van geluid zijn niet op voorhand met zekerheid uit te sluiten, in verband met de plaatsing van palen door Vopak voor de vingerpier met trillingstechnieken. Voor zeezoogdieren (Gewone en Grijze zeehond) worden voor geluid in de praktijk veel verschillende effectdrempels gehanteerd. Dit komt doordat uit onderzoek verschillende effectdrempels naar voren komen. Dit komt niet zozeer door verschillen in het onderzoek op zich, als wel in de definitie van het effect. In sommige studies wordt alertheid van zeehonden (het opheffen van de kop tijdens het rusten) als een effect beoordeeld, terwijl andere studies effect definiëren als het verlaten van de plaat door een deel van of alle zeehonden, of als bij duidelijke paniek en lang wegbleven van de plaat.

Inzake het onderwatergeluid wordt aangesloten bij de selectie van het effectgebied in de Passende Beoordeling zoals is toegepast bij de 'vissen'. Bij het trillen van de vingerpier sterft het onderwatergeluid op een afstand van ongeveer 5 kilometer weg tegen het achtergrondgeluid. Hiermee is tijdens de duur van de werkzaamheden (4 weken) de Eemsmond voor een derde verstoord. Indien zeehonden zich binnen deze straal van 5 kilometer bevinden bij aanvang van het trillen, dan is het mogelijk dat door deze exemplaren het onderwatergeluid wordt opgemerkt.

De hoeveelheid licht dat de Waddenzeedijk zal bereiken als gevolg van het initiatief van Vopak is zo klein dat het niet of nauwelijks verder zal reiken. Het is te weinig om de dichtstbijzijnde rustplaatsen op 3 kilometer afstand te bereiken. Met betrekking tot verlichting zijn effecten op zeezoogdieren dan ook op voorhand uit te sluiten.

Bruinvis

Voor de bruinvis zijn alleen in relatie tot de Noordzeekustzone instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd (behoud kwaliteit en omvang leefgebied). Eventuele verstoring, als gevolg van de aangevraagde activiteiten, van enkele individuen die in de Waddenzee aanwezig zijn, zal zo gering zijn dat op voorhand geen gevolgen te verwachten zijn op het instandhoudingsdoel van de bruinvis. Verstoring van bruinvissen als gevolg van dit aangevraagde initiatief achten wij op voorhand uitgesloten.

Nauwe korfslak

De Nauwe korfslak is, ten opzichte van de ontwerp-aanwijzingsbesluiten, als habitatsoort toegevoegd aan het definitieve aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Zowel op Rottumeroog als Rottumerplaat is de soort aangetroffen op de overgang tussen hoge kwelder en grijze duinen. Het leefgebied van de Nauwe korfslak kan vanwege de bouw en ingebruikname van het initiatief het Vopak alleen aangetast worden vanwege de depositie van verzurende en vermestende stoffen.

De kritische depositiewaarden van de met het leefgebied van de Nauwe korfslak corresponderende habitattypen zijn respectievelijk 2500 mol/ha/jr en 940 mol/ha/jr (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008). De achtergronddepositie op Rottumeroog en Rottumerplaat bedroeg in 2007 tussen 683 en 697 mol/ha/j (zie tabel 1; MNP, 2008; *Grootschalige Concentratiekaarten Nederland*). Dit is lager dan de kritische depositiewaarden van de habitattypen waar de Nauwe korfslak van afhankelijk is. Indien de bijdrage van Vopak, welke maximaal 0,04 mol/ha/jr (vaarbewegingen) en 0,025 mol/ha/jr (ladende en lossende schepen) bedraagt, hierbij wordt opgeteld, is er geen sprake van overschrijding van de kritische depositiewaarden. Ook niet in cumulatie met de vergunde andere initiatieven. Wij verwijzen voor deze conclusie naar onze overwegingen in hoofdstuk B-V Cumulatie. Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat negatieve effecten op het leefgebied van de Nauwe korfslak op Rottumeroog en Rottumerplaat uitgesloten kunnen worden geacht.

Landschappelijke waarden, rust en duisternis

De bouw, het gebruik en regulier onderhoud van de opslag kan een aantasting betekenen van de landschappelijke schoonheid, het weidse karakter van de Waddenzee en de kenmerkende duisternis van dit gebied, alsmede een verstoring van de heersende rust. Aangezien het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' het voormalige natuurmonument 'Waddenzee I en II' volledig omsluit, zijn wij van mening dat voor wat betreft de effectbeoordeling in relatie tot het beschermd natuurmonument 'Waddenzee' in hoofdzaak verwezen kan worden naar de, ten aanzien van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' uitgevoerde 'passende beoordeling' en onze beoordeling hiervan.

Omdat in de oude NB-wet-besluiten geen sprake is van doelen, maar van beschrijvingen van de huidige situatie, wordt gesproken over "waarden". Omdat de Natura 2000-gebieden na aanwijzing ook onder de NB-wet vallen worden de waarden die genoemd worden in de besluiten van de natuurmonumenten niet "oude NB-wet-waarden", maar "BN-waarden" genoemd. Voor de Waddenzee gaat het om landschappelijke en abiotische waardevolle kenmerken (De minimale invloed van menselijke activiteiten op het landschap en het hierdoor een vrijwel ongeschonden en open karakter. Het weidse karakter, het vrije spel der elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom zijn wezenlijke kenmerken van het gebied. De in het gebied heersende rust is uniek).

Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouw en het latere gebruik kan leiden tot onaanvaardbare aantasting van de hiervoor benoemde 'BN-waarden'.

III. EFFECTENANALYSE

Wij hebben beoordeeld of in de bouwfase en/of in de gebruiksfase (inclusief het onderhoud) effecten kunnen optreden op de natuurlijke kenmerken van het Natura 200-gebied Waddenzee.

III-1 HABITATTYPE GRIJZE DUINEN (STIKSTOFDEPOSITIE)

III-1.1 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

De reikwijdte van de meeste effecten is beperkt tot de Eemshaven en de directe omgeving daarvan. Het studiegebied waarbinnen de effecten, van de toename van stikstofdepositie in de gebruiksfase van het initiatief van Vopak, worden beoordeeld in de Passende Beoordeling is bepaald tot het Waddengebied.

Wij zijn van mening dat er, gelet op onze bevoegdheid op basis van de Nb-wet 1998, door ons inzake de toename van stikstofdepositie een afweging dient te worden gemaakt voor het habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) dat voorkomt op Rottumeroog en/of Rottumerplaat. De instandhoudingdoelstellingen voor habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat zijn gericht op verbetering van zowel het oppervlakte areaal als de kwaliteit van de gebieden.

Wij hebben eveneens de gevolgen van toename van de depositie van stikstof op de nabij gelegen Duitse Waddeneilanden (Nationalpark Niedersächsisches Wattenmeer) beoordeeld. Op deze Waddeneilanden komen eveneens habitatypen H2130 voor. Het gaat hier vooral om kalkarme duingebieden. In onderstaande passages geven wij onze beoordeling van de (mogelijke) effecten op deze Duitse Waddeneilanden weer.

III-1.2 EFFECTEN

Effecten op de Grijze Duinen van Rottumeroog en/of Rottumerplaat

De achtergronddepositie, zoals deze op basis van de informatie van het Natuur Milieu Planbureau wordt gepubliceerd ligt over de jaren 2005 t/m 2007 op Rottumerplaat tussen de 630-761 mol/ha/jr. Op Rottumeroog ligt de achtergronddepositie over deze jaren tussen 649-767 mol/ha/jr.

De totale berekende toename van de deposities in de gebruiksfase Vopak van zowel de laddende en lossende schepen in de haven, als de vaarbewegingen van de ingezette schepen voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal, is zeer gering ($< 0,07$ mol/ha/jr).

Als gevolg van de vaarbewegingen van de ingezette schepen voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal van Vopak in de Eemshaven bedraagt de toename van de depositie van stikstof op Rottumerplaat 0,03 mol/ha/jr en op Rottumeroog 0,04 mol/ha/jr.

Deze bijdrage is zo gering dat deze alleen via een modelmatige berekening kan worden bepaald. Een en ander valt weg in de foutenmarge van ecologische modellen en valt bovendien in het niet bij de jaarlijkse fluctuaties in de achtergronddepositie (± 100 mol/ha/jr).

Dit betekent naar onze mening dat de huidige achtergronddepositie en de toename van de deposities in de gebruiksfase Vopak van zowel de ladende en lossende schepen in de havens, als de vaarbewegingen van de ingezette schepen voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal, niet zullen leiden tot overschrijding van de kritische depositiewaarde van 940 mol/ha/jr (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008), welke geldt voor het habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm).

In hoofdstuk B-V (Cumulatie) hebben wij overwogen dat vergunde andere initiatieven zullen leiden tot een toename van stikstofdeposities. Uit de ons beschikbare informatie is niet gebleken dat de cumulatieve vergunde toename van stikstofdepositie, inclusief de reeds bestaande achtergronddepositie, op het habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat de kritische depositiewaarde van 940 mol/ha/jr zal overschrijden. Wij zijn van oordeel dat er geen effect zal optreden op het habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat als gevolg van het initiatief van Vopak. Ook niet in cumulatie beschouwd met de toename van de stikstofdeposities als gevolg van andere vergunde initiatieven.

Gelet op het voorgaande, zijn wij van mening dat negatieve effecten op het habitatype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) op Rottumeroog en Rottumerplaat uitgesloten kunnen worden geacht.

Effecten op de Grijze Duinen van Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer

In algemene zin beoordelen wij de depositie op dezelfde wijze als op de kwetsbare habitatypes in Nederland. In de gebruiksfase van dit initiatief van Vopak kan er sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op het Duitse Natura 2000-gebied Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer.

Het is bekend dat de Grijze duinen op Borkum zich in een redelijke conditie bevinden. In Duitsland is verdroging daarbij een groter probleem dan een verhoogde stikstofdepositie. Doordat het kustbeheer in Duitsland veel dynamischer is, zijn er minder effecten door stikstofdepositie en verdroging dan in Nederland. Het systeem is op de Duitse eilanden minder gevoelig.

Door toename van de scheepvaart neemt de depositie op Borkum blijkens de bij ons bekende gegevens toe met 0,06 mol/ha/jr. Deze toename is marginaal en levert naar onze mening zeker geen effect op. Duitsland heeft geen kwantitatieve maar alleen kwalitatieve doelen opgesteld. Behoud van het habitat met typische planten en diersoorten is als doel opgesteld. De Grijze duinen zijn op de Duitse Waddeneilanden in een betere conditie dan de Nederlandse, waardoor het systeem minder gevoelig is. Dit komt voornamelijk doordat het kustbeheer in Duitsland veel dynamischer is, waardoor sprake is van meer stuivend (kalkrijk) zand

dan in Nederland. Door de aanwezigheid van kalk is alle fosfor in gebonden toestand in de bodem aanwezig, waardoor het niet beschikbaar is voor planten. In deze bodems is dan ook sprake van een fosforlimitatie, waardoor een toename van de stikstofdepositie geen effecten heeft op de vegetatie.

Er zijn redenen om aan te nemen dat de achtergronddepositie, zoals bijvoorbeeld bekend op en nabij Rottumeroog, niet in aanzienlijke mate zal afwijken van de achtergronddepositie op de Duitse eilanden. Mocht de achtergronddepositie hoger zijn dan de kritische depositiewaarde zal er, gezien de zeer geringe toename van de depositie (0,06 mol/ha/jr) op het meest gevoelige habitattype als gevolg van het initiatief van Vopak, geen merkbaar effect op de habitats optreden. Een geringe extra depositie wil nog niet zeggen dat er dan ook een effect op de habitattypen is, of, in de termen van de Nb-wet 1998, dat de natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. De extra depositie als gevolg van het initiatief van Vopak leidt naar onze mening niet tot een verandering in de vegetatie en dus ook niet tot een verandering van de beoogde plantenassociaties waaruit dit habitattype is samengesteld. Met andere woorden: er is weliswaar een zeer geringe toename van de depositie van stikstof in de gebruiksfase van het initiatief van Vopak, maar die extra depositie heeft geen effect, en dus al helemaal geen significant effect op de habitattypes, en vormt dan ook geen enkele bedreiging voor de instandhouding van die habitattypen.

Depositie van potentieel zuur

Depositie van zwaveldioxide was in het verleden een belangrijke oorzaak van verzuring. Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw is de emissie van zwavel met 68% gedaald en speelt nu geen rol van betekenis meer. Een verhoging van de zwaveldepositie versterkt de verzuring van ecosystemen.

Bij het vaststellen van de kritische depositiewaarden voor stikstof is hier rekening mee gehouden door de invloed van zure depositie mee te wegen. De praktijk is dat in de afgelopen decennia de zwaveldepositie zeer sterk is afgenomen tot bijna natuurlijke waarden. De achtergrondwaarden zijn daarmee dusdanig laag dat de invloed op duingebieden momenteel verwaarloosbaar is. De extra zuurdepositie op de Waddeneilanden als gevolg van Vopak (schepen) is bovendien dusdanig klein (maximaal 0,12 mol H⁺/ha/jaar) dat de kritische waarde voor stikstofdepositie hier niet door wordt beïnvloed. Het is daarom uitgesloten dat er bij de huidige lage achtergronddeposities van zuur op Natura 2000-gebied Waddenzee negatieve effecten zullen optreden die het gevolg zijn van de extra depositie door de bouw en ingebruikname van het initiatief van Vopak.

III-1.3 CONCLUSIE

Wij concluderen, mede op basis van de door aanvrager ingediende Passende Beoordeling, dat er geen effecten zullen optreden op het habitattype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat als gevolg van het initiatief van Vopak. Ook niet in cumulatieve beschouwd met de toename van de stikstofdeposities als gevolg van andere vergunde initiatieven.

Voor de habitattypen op de Duitse eilanden (H2130) achten wij het eveneens uitgesloten dat er als gevolg van de toename van stikstofdepositie op het Duitse Natura 2000-gebied Nationaalpark Niedersächsische Wattenmeer negatieve effecten zullen optreden op deze habitattypen.

Samengevat zijn wij van oordeel dat er redelijkerwijs geen twijfel over kan bestaan dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van deze prioritaire habitattypen zijn te verwachten als gevolg van de bouw en ingebruikname van dit initiatief van Vopak in de Eemshaven.

III-1 VOGELS

III 2.1 VOGELS - ALGEMEEN

Het meest verreikende effect waarvoor vogels gevoelig zijn, is verstoring door geluid. Daarnaast zijn wij van mening dat ook het gebruik van licht in de nachtperioden kan leiden tot verstoring van het natuurlijk gedrag van vogels.

VERSTORING DOOR GELUID

In de Passende Beoordeling wordt voor wat betreft de verstoring door geluid het gebied binnen de 45 dB(A)-contour van het initiatief als uitgangspunt genomen. Bij de geluidswaarden hoger dan 40 dB(A) is verstoring niet uit te sluiten. Het betreft echter slechts een kans op effecten. Vanaf de contour van 45 dB(A) zal er een zekere verstoring optreden. Deze benadering sluit aan bij onze effectbeoordelingen van de andere vergunde initiatieven binnen het Eemshavengebied.

Deze geluidscontour sluit ook aan bij studies van Reijnen *et al.* 1996 en Tulp *et al.* 2005, waarin drempelwaarden werden gevonden van resp. 40 en 45 dB(A), waarboven effecten op vogels optreden. Voor steltlopers treden effecten op boven circa 45 dB(A), voor bosvogels boven circa 40 dB(A). Gezien de locatie van de Eemshaven is de 45 dB(A) contour representatief.

In het project van Vopak zal in de gebruiksfase sprake zijn van een continu geluid. Dit is echter beperkt vanwege het in werking zijn van pompen in de terminal gedurende verlading van olie. In de bouwfase zal de maximum geluidsbelasting ook een continu karakter hebben. De overige geluidsbelastingen tijdens de bouw zijn meer discontinu, maar zijn veel lager dan de maximum geluidsbelasting.

Uit de Passende beoordeling blijkt dat zich binnen de invloedssfeer van het initiatief van Vopak een aantal gebieden bevindt die gebruikt (kunnen) worden door vogels. Deze gebieden zijn door vogeltellers opgedeeld in specifieke telgebieden. Voor onze beoordeling van de gevolgen van het initiatief van Vopak zijn de telgebieden met de nummers WG3511, WG3512, WG4111 en WG4112 relevant.

De Passende Beoordeling constateert dat binnen het effectgebied de volgende niet-broedvogels voorkomen waarbij mogelijk effecten kunnen optreden op de instandhoudingdoelstellingen: wintertaling, slobbeend, scholekster, goudplevier, kievit, steenloper en tureluur.

De Passende beoordeling constateert tevens dat er, als gevolg van de bouw of het latere gebruik, mogelijk effecten kunnen optreden op de instandhoudingdoelstellingen van de volgende broedvogels: bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier.

VERSTORING DOOR LICHT

De bouwfase zorgt voor een zeer kleine bijdrage van verlichting op meetpunten 2 (noord), 6 (zuid), 7 (zuid) en 8 (oost). Behalve de extra verlichting op punt 8 geldt voor alle punten dat de toevoeging valt weg tegen het reeds relatief hoog achtergrondniveau. De relatieve bijdrage is zeer klein. Effecten op vogels zullen hierdoor naar onze mening niet optreden.

Op meetpunten 2, 6, 7 en 8 gelden exact dezelfde waarden voor de gebruiksfase als voor de bouwphase. Uit de vergunningaanvraag blijkt dat de technische specificaties met de bijbehorende berekende waarden ten tijde van het opstellen van de Passende Beoordeling nog niet volledig waren. Door initiatiefnemer is aangegeven dat er bij de detail-engineering een volledig lichtplan opgesteld kan worden. Wij hebben, mede op basis van de Passende beoordeling en de bij ons provinciaal apparaat aanwezige deskundigheid, wel met zekerheid kunnen vaststellen dat significante verstoring vanwege lichtuitstraling zal uitblijven. Wij hebben maatregelen voorgeschreven om onnodige en ongewenste lichtuitstraling te minimaliseren en daarmee ook onnodige verstoring van vogels te voorkomen. In hoofdstuk B-VI (Mitigatie) gaan wij hier verder op in.

III-2.2 VOGELS - SPECIFIEK

III-2.2.1 WINTERTALING

III-2.2.1.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5000 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.1.2 EFFECTEN

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. De wintertaling komt voor in heel laag Nederland, met concentraties in o.a. Dollard, Lauwersmeer, Friese merengebied, de Waddeneilanden, de Biesbosch en de Zeeuws/Zuid-Hollandse delta. Gelet op het feit dat de verspreiding, het leefgebied en het toekomstperspectief als gunstig kan worden aangemerkt, kan het mogelijke verlies van foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak, geen gevolgen voor deze populatie opleveren.

III-2.2.1.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.2 SLOBEEND

III-2.2.2.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 750 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.2.2 EFFECTEN

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. De landelijke staat van instandhouding van de slobbeend in Nederland is op alle aspecten gunstig. De slobbeend is een grondeleend die niet of nauwelijks duikt en als zodanig gebonden is aan ondiepten, oevergebieden en aangrenzende landbouwgebieden. De belangrijkste gebieden in de Waddenzee zijn de kust van Wieringen, Balgzand en de Friese kust. Gelet op het feit dat deze vogels, die van de Waddenzee afhankelijk zijn, zich hoofdzakelijk in het westelijk deel ophouden, zal het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak niet leiden tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.2.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.3 SCHOLEKSTER

III-2.2.3.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 140000 - 160000 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.3.2 EFFECTEN

De telgebieden WG4111 en WG4112 zijn telgebieden die voor een groot deel in het havenbekken van het Eemshavengebied liggen. In verband met eerdere vergunde initiatieven in de oostlob is door ons geoordeeld dat deze telgebieden, als gevolg van de vergunde bouw en ingebruikname van de initiatieven in de Eemshaven, voor vogels (waaronder de scholekster) verloren gaan als geschikt foerageer- en rustgebied. Foerageren vond plaats op de wadplaten en rusten bij hoogwater geschiedde op de hoogwatervluchtplaatsen op de kwelders langs de dijk en in het havenbekken. De scholekster is blijkens de Passende Beoordeling eveneens aangetroffen in de telgebieden WG 3511 en WG 3512.

III-2.2.3.3 CONCLUSIE:

In de vergunningen op grond van de Nb-wet 1998 aan de initiatiefnemers NUON en RWE hebben wij ten aanzien van de scholekster geoordeeld dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, het verlies van hoogwatervluchtplaatsen van deze omvang in de telgebieden (WG4111 en WG4112 en WG 3511 en WG 3512) als een beperkte aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied kan worden aangemerkt.

Vanwege dit verlies hebben wij in de vergunningen op grond van de Nb-wet 1998 aan de initiatiefnemers NUON en RWE compenserende maatregelen voorgeschreven, waarin ook een geschikt biotoop voor deze soort wordt gecreëerd. Deze initiatiefnemers zijn inmiddels ook daadwerkelijk gestart met de uitvoering van de bouwwerkzaamheden, waardoor het belang van deze hoogwatervluchtplaatsen is komen te vervallen.

Aangezien de geluidsbelasting als gevolg van de bouw- en gebruiksfase van het initiatief van Vopak niet tot verdere verstoring zal leiden, is er geen sprake van additioneel verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak. De bouw en ingebruikname van dit initiatief kan niet leiden tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.4 STEENLOPER

III-2.2.4.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING:

Niet broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2300 - 3000 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.4.2 EFFECTEN

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. De steenloper is in ons land nagenoeg gebonden aan de getijdengebieden van de kust. Tijdens de trek ziet men kleine aantallen steenlopers ook op binnenlandse locaties, vooral op de oevers van grote rivieren. Zijn voedselbiotoop zijn de stranden en drooggevalen slikken en platen in het bijzonder de vloedmerken, wervelden, mosselbanken, stenige taluds van dijken en havens en pieren, vooral als deze begroeid zijn met wieren. Met het verdwijnen van droogvallende mosselbanken in de Waddenzee en van mosselpercelen op de platen van de Oosterschelde is het leefgebied van de steenloper verslechterd. De mosselbanken zijn in de Waddenzee in de laatste jaren wel teruggekeerd in het oostelijke deel, maar nog niet in het westen. Gelet op het feit dat het verdwijnen van mosselbanken de bepalende factor is voor het herstel van de populatie, kan naar onze mening worden gesteld dat het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.4.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.5 GOUDPLEVIER

III-2.2.5.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 19200 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.5.2 EFFECTEN

Deze vogel is volgens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. De goudplevier heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding. De goudplevier is een steltloper die broedt in veen- en moerasgebieden in het noorden van Europa en West-Siberië. Het is een trekvogel die overwintert in West-Europa, vooral in Frankrijk, rond de Middellandse Zee en bij de Kaspische Zee. De goudplevier houdt zich in ons land voornamelijk op in open agrarisch landschap en in intergetijdengebied. De goudplevieren foerageren op droogvallende platen of op kwelders en schorren, altijd dicht in de buurt van de kust. Ze maken dan gebruik van hoogwatervluchtplaatsen, buitendijkse hoger gelegen kwelders en schorren of binnendijkse graslanden of akkers. In het agrarische landschap bestaat zijn voedselbiotoop vooral uit graslanden met korte grazige vegetatie. Het plangebied van Vopak is voornamelijk in gebruik als akkerland, aldus de Passende Beoordeling. Wij zijn daarom van mening dat er geen areaal foerageergebied van deze vogelsoort verloren gaat.

III-2.2.5.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.6 KIEVIT

III-2.2.6.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10800 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.6.2 EFFECTEN

Deze vogel is volgens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. Vanwege de verwachte verdere intensivering van de landbouw is het toekomstperspectief als matig ongunstig beschouwd. De kievit komt vrijwel overal in ons land voor maar getalsmatig met een zwaar accent op de door open graslanden gedomineerde delen van West- en Noord-Nederland en het Rivierengebied. Gelet op het feit dat de verspreiding, de populatieomvang en het leefgebied als gunstig kan worden aangemerkt, kan het verlies van foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak, geen gevolgen voor deze populatie opleveren.

III-2.2.6.3 CONCLUSIE:

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.7 TURELUUR

III-2.2.7.1 INSTANDHOUDINGSDOEL

Niet broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 16500 vogels (seizoensgemiddelde).

III-2.2.7.2 EFFECTEN:

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511. De tureluur broedt in graslanden, hoogveengebieden, steppen en open moerasgebieden in de gematigde en noordelijke (boreale) klimaatszones. Tijdens de doortrekperiode kunnen tureluurs overal in Nederland worden aangetroffen. Ze zijn dan echter talrijker in het noordelijk en westelijk deel van het land, terwijl de grootste aantallen zich concentreren in de intergetijdengebieden in de Waddenzee en in de Delta. Gedurende de overwinteringperiode herbergt de Waddenzee 80% van de Nederlandse populatie. De trend is sinds de jaren zeventig redelijk stabiel, wat onder meer te danken is aan positieve ontwikkelingen in het Waddengebied. Vanwege de verwachte verdere intensivering van de landbouw is het toekomstperspectief als matig ongunstig beschouwd. Gelet op het feit dat de verspreiding, de populatieomvang en het leefgebied als gunstig kan worden aangemerkt, kan het verlies van foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak, geen gevolgen voor deze populatie opleveren.

III-2.2.7.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en rustgebied als gevolg van het initiatief van Vopak leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.8 BRUINE KIEKENDIEF

III-2.2.8.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

III-2.2.8.2 EFFECTEN

Het laatste broedgeval van de Bruine Kiekendief in de directe nabijheid van het studiegebied stamt blijkens de Passende Beoordeling uit het jaar 1998. Sindsdien is de soort er wel foeragerend waargenomen, maar niet meer broedend, aldus de Passende Beoordeling. De bruine kiekendief is een Bijlage I-soort, hetgeen betekent dat er een zware inspanningsverplichting bestaat om ook buiten de Natura 2000-gebied voor een goede staat van instandhouding zorg te dragen. De staat van instandhouding van deze vogelsoort is echter in alle aspecten gunstig.

In het gehele Eemshavengebied waren in het verleden zo'n 4-10 broedparen aanwezig. Het broedbiotoop bestaat uit overjarig riet en ruigten. Het mogelijk verlies aan foerageer- en broedgebied als gevolg van de vergunde initiatieven in de Eemshaven, waaronder het initiatief van Vopak, heeft echter geen invloed op het voorkomen van deze vogelsoort in de Waddenzeegebied. De Bruine kiekendief is in Groningen een vrij algemeen voorkomende broedvogel, zodat het verlies van gebied geen isolatie van één van de in de Waddenzee broedende populatie tot gevolg zal hebben.

III-2.2.8.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en broedgebied als gevolg van de vergunde initiatieven in de Eemshaven, waaronder het initiatief van Vopak, leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.9 KLUUT

III-2.2.9.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3.800 paren.

III-2.2.9.2 EFFECTEN

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511 en WG 3512. De kluut is een Bijlage I-soort, hetgeen betekent dat er een zware inspanningsverplichting bestaat om ook buiten het Natura 2000-gebied voor een goede staat van instandhouding zorg te dragen. De staat van instandhouding is voor deze soort als broedvogel matig ongunstig. Dit is gebaseerd op de matig ongunstige staat van het leefgebied van deze vogelsoort. De helft van de Nederlandse kluten broedt in het Waddengebied. Zij broeden verspreid over het hele Waddengebied met een duidelijk zwaartepunt op de gevarieerde graslanden op de kwelders langs de kust van het vasteland: Balgzand en kust van Wieringen, Friese en Groninger waddenkust en de Dollard (meer dan 95% van de populatie in het Waddengebied).

Er zijn grote aantallen broedparen in het Eemshavengebied, met name in de Oostlob van het havenbekken. Dit gebied heeft echter overwegend een zoetwaterkarakter en het gebied is daarmee slechts tijdelijk geschikt als broedgebied. Bij zoete wateren treedt er namelijk een snelle verzuivering op, waardoor binnenlandse broedparen van de kluut meestal gebonden zijn aan kunstmatige en vaak alleen tijdelijk geschikte leefgebieden. Om die reden is bij onze beoordeling van de vergunningen op grond van de Nb-wet 1998 aan NUON en Rwe dit voortijdig verlies van dit broedgebied – ondanks de matig ongunstige staat van instandhouding – niet beoordeeld als een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee. De broedmogelijkheden in de Oostlob van het havenbekken zijn door de vergunde initiatieven van NUON en Rwe verloren gegaan. Door een verbeterd beheer van de aangekochte kwelders vanwege de compensatieverplichting van NUON en Rwe, zullen de broedmogelijkheden voor de kluut in de Waddenzee verbeteren, terwijl ook in het binnendijkse compensatiegebied nieuwe broedgelegenheden voor de kluut zijn voorzien.

III-2.2.9.3 CONCLUSIE

Het mogelijk verlies aan foerageer- en broedgebied als gevolg van de vergunde initiatieven in de Eemshaven, waaronder het initiatief van Vopak, leidt niet tot een beïnvloeding van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee met betrekking tot deze vogelsoort.

III-2.2.10 BONTBEKPLEVIER

III-2.2.10.1 INSTANDHOUDINGDOELSTELLING

Broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.

III-2.2.10.2 EFFECTEN

Deze vogel is blijkens de Passende Beoordeling aangetroffen in het telgebied WG3511 en WG 3512. De bontbekplevier is een klein steltloperkje dat nestelt op schaars begroeide plekken, meestal in kustgebieden. De staat van instandhouding van de bontbekplevier in de Europese Unie is volgens 'BirdLife' gunstig. Bij geen van de drie ondersoorten worden aparte populaties onderscheiden. In Nederland kunnen bontbekplevieren van alle drie ondersoorten voorkomen. De Europese broedpopulatie (33.000-51.000 paren in landen Europese Unie) bereikt in Nederland (afgezien van een kleine Franse broedpopulatie) de zuidgrens van zijn broedverspreiding. Deze Europese populatie wordt als stabiel beschouwd over de gehele periode 1970-2000 en is aangemerkt als niet bedreigd. Nederland huisvest slechts 1% van de broedpopulatie van de EU en is vooral buiten de broedtijd van betekenis.

De staat van instandhouding van deze vogelsoort is in Nederland als niet-broedvogel op alle aspecten gunstig. Als broedvogel is de staat van instandhouding zeer ongunstig, hetgeen te wijten is aan de beperkte ontwikkeling van het aantal broedparen in Nederland. De bontbekplevier broedt bij voorkeur op schaars begroeide plekken, zoals stranden, duinranden, laagtes bij zeedijken, strandweiden en oevers van meren, plassen en rivieren, maar ook op akker- en weiland, kunstmatige zandafzettingen en opspuitterreinen. Geheel kale vlaktes worden gemedend. De voedselgebieden liggen vlak bij het nest en bestaan uit zand- en modderbanken en oeverzones van rivieren en plassen. De broedende bontbekplevieren zijn gevoelig voor verstoring door recreatie en om deze reden is de soort verdwenen uit een groot deel van het kustgebied.

Het zwaartepunt van de verspreiding van de bontbekplevier als broedvogel ligt in het Waddengebied en het Deltagebied. In het Waddengebied zijn de grootste aantallen te vinden langs de Friese Noordkust, rond de Eems-Dollard en op Texel. In het Deltagebied vormen Oosterschelde, Grevelingenmeer en Westerschelde de belangrijkste broedgebieden. Verder komt de soort spaarzaam voor in het IJsselmeergebied (Ketelmeer, Vooroevers bij Onderdijk). De natuurlijke verspreiding betreft feitelijk alleen de kustregio's. Buiten de kustregio is deze steltloper gebonden aan door de mens geschapen pioniersituaties. Binnen het Natura 2000-gebied ligt het zwaartepunt van de verspreiding langs de Friese kust. De populatie in de Waddenzee leek het aanvankelijk goed te doen; in recente jaren vindt een duidelijke afname plaats (van 92 paren in 1998 naar 45 paren in 2001 en vervolgens 53 in 2003).

III-2.2.10.3 CONCLUSIE

De Waddenzee heeft een voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, om die reden zal verlies van potentieel broedgebied, als gevolg van het initiatief van Vopak, naar onze mening geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee opleveren.

III-3 ZEEHONDEN

Uit de Passende Beoordeling blijkt dat de aangevraagde activiteiten van Vopak effecten kunnen hebben op zowel de Grijze als de Gewone zeehond. Omdat mogelijke effecten voor beide soorten nagenoeg gelijk zijn, worden deze hieronder voor beide zeehondensoorten tegelijk behandeld. Daarbij houden wij in onze afweging rekening met het feit dat de grijze

zeehond op de oostelijke ligplaatsen spaarzaam voorkomt. De laatste jaren is er een groepje grijze zeehonden dat gebruik maakt van de platen bij Borkum. Het gaat om een groepje van 20 tot 30 individuen. Er zijn ook geboortes van jongen waargenomen. Verwacht wordt, dat het aantal grijze zeehonden in de oostelijke Waddenzee de komende jaren zal gaan groeien.

III-3.1 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLING

De instandhoudingsdoelstelling voor de grijze zeehond is gericht op het behoud van de kwaliteit en omvang van het leefgebied. Behoud van de huidige populatie is gewenst.

De instandhoudingsdoelstelling voor de gewone zeehond is gericht op het behoud van de kwaliteit en omvang van het leefgebied. Hiernaast is groei van de huidige populatie gewenst.

III-3.2 EFFECTEN

Bouwfase

Optische verstoring

De dichtstbijzijnde ligplaats voor zeehonden bevindt zich op een afstand van ongeveer drie kilometer. Op deze afstand zijn de toegenomen hoeveelheid aan groot materieel niet zichtbaar, zodat er geen optische verstoring zal optreden bij de rustende zeehonden. Tevens bevindt de Waddendijk zich tussen het plangebied en de ligplaatsen, waardoor er nog een extra visuele barrière wordt opgeworpen. Er zijn geen effecten op de grijze of gewone zeehonden te verwachten als gevolg van een optische verstoring.

Verstoring door geluid

Bovenwatergeluid

De dichtstbijzijnde ligplaats voor zeehonden bevindt zich op een afstand van ongeveer 3 kilometer. De 45 dB(A) contouren van het maximale bouwgeluid in bouwfase één, waarbij de vingerpier wordt getrild en de buisleidingen worden gegraven, reiken niet over de Waddendijk. Dit geluid overlapt derhalve niet met de zeehondenrustplaats die op 3 kilometer afstand gelegen is.

Onderwatergeluid

Zeehonden hebben een goed gehoor. Het onderwatergeluid veroorzaakt door het trillen van de vingerpier kan voor verstoring zorgen op het moment dat een zeehond zich onder water in de nabijheid van het plangebied bevindt. Uit het door aanvrager verrichte onderzoek blijkt dat het geluid van het trillen van de vingerpier tegen het achtergrondgeluid op een afstand van ongeveer 5 kilometer wegsterft. Indien gewone of grijze zeehonden zich binnen deze straal van 5 kilometer bevinden bij aanvang van het trillen, dan is het mogelijk dat door deze exemplaren het geluid wordt opgemerkt.

Tijdens een storm of zware regenbui kan het achtergrondgeluid onder water oplopen tot 120 dB re 1 μ Pa. Dit is een geluidsniveau dat ook in de natuurlijke situatie voorkomt. Gehoorschade kan optreden vanaf 160 dB re 1 μ Pa en ernstige gehoorschade (doofheid) vanaf 180 dB re 1 μ Pa (Consulmij, 2007). De contour van 160 dB re 1 μ Pa zal zich tijdens het trillen van de vingerpier niet buiten de Eemshaven bevinden.

Desalniettemin concludeert de Passende Beoordeling dat er mogelijk enkele exemplaren zich in de Eemshaven kunnen ophouden ten tijde van het trillen. Deze exemplaren kunnen mogelijk gehoorschade oplopen als gevolg van het trillen van de vingerpier. Door het toe-

passen van mitigerende maatregelen is het mogelijk om deze schade te beperken of te voorkomen. Wij zijn daarom van mening dat het gewenst is om hiervoor mitigerende maatregelen toe te passen. In hoofdstuk B-VI (Mitigatie) gaan wij hier verder op in.

Gebruiksfase

Verstoring door geluid

Tijdens de gebruiksfase is er geen sprake van onderwatergeluid. Het geluid tijdens de gebruiksfase wordt veroorzaakt door de generatoren aan boord van de aangemeerde schepen en de werkende pompinstallaties die de producten verladen. De dichtstbijzijnde ligplaats van gewone zeehonden bevinden zich op ongeveer 3 kilometer. De rustende zeehonden zullen het geluid tijdens de gebruiksfase niet kunnen horen en worden er dus ook niet door verstoord. Verstoring van zeehonden wordt door ons uitgesloten geacht.

Verstoring door licht

De hoeveelheid licht dat de Waddenzeedijk zal bereiken als gevolg van het initiatief van Vopak is zo klein dat het niet of nauwelijks verder zal reiken. Het is te weinig om de dichtstbijzijnde rustplaatsen op 3 kilometer afstand te bereiken. Met betrekking tot verlichting zijn er geen effecten te verwachten op de gewone of grijze zeehond.

III-3-3 CONCLUSIE

Het is mogelijk dat zeehonden die zich tijdens het trillen van de vingerpier in de Eemshaven bevinden gehoorschade kunnen oplopen. Daarom hebben wij mitigerende maatregelen voorgeschreven om dit effect te voorkomen. Indien de mitigerende maatregelen in acht worden genomen is geen sprake van significante effecten. Er is daarnaast geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingsdoelstellingen van de gewone en grijze zeehond als gevolg van verstoring door geluid en licht tijdens de gebruiksfase.

III-4 VISSEN

Wij beschouwen hieronder de te verwachte effecten op de fint. Effecten op zeeprik en rivierprik kunnen naar onze mening op voorhand worden uitgesloten (zie hiervoor B-II 'Selectie van relevante natuurwaarden').

III-4.1 FINT

III-4.1.1 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLING

De instandhoudingsdoelstelling voor de fint is gericht op het behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

III-4.1.2 EFFECTEN

Direct voor het Eemshavengebied bevindt zich een brede stroomgeul in de Waddenzee (Doekegat), die de verbinding vormt tussen de Noordzee en de westelijke Waddenzee en het Eems-Dollard gebied. Het is aannemelijk dat de fint deze geul gebruikt als doortrekroute naar de (mogelijke) paaipplaats in het Eems-Dollard estuarium en het Duitse deel van de Waddenzee. Vanwege het feit dat de fint in het bezit is van een zwemblaas maakt hem dat gevoelig voor verstoring door geluid.

Uit de bij ons bekende resultaten van in 2009 uitgevoerd onderzoek naar vispopulaties blijkt dat de fint niet in het havenbekken, het Eems estuarium en het Doekegat is aangetroffen (Vz ABRS 24 juli 2009, 2000902744/2/R2, rechtsoverweging 2.6.1). In het in deze rechterlijke uitspraak geciteerde rapport ('Fish Monitoring Eemshaven 2008-2009, brief view on some results focussed on occurrence of twaite shad', juli 2009, opgesteld door Bioconsult) staat dat in de periode van juli tot en met oktober 2008 en februari tot en met juni 2009 elf maal de aanwezigheid van de fint in het havenbekken, het Eems estuarium en het Doekegat is onderzocht. Tijdens deze onderzoeken is de fint niet aangetroffen in de genoemde gebieden.

Bouwfase

Geluid kan worden opgedeeld in boven- en onderwatergeluid. Het bovenwatergeluid wordt veroorzaakt door de geluiden van de bouw van de terminal. Om de terminal te kunnen realiseren zullen er geen luidfrequente fundatietechnieken worden gebruikt, die zouden kunnen leiden tot onderwatergeluid via de bodem op het vaste land. De fundatie van de terminal zal niet worden geheild, dus de geluiden die boven water worden geproduceerd, worden bovengronds veroorzaakt en zullen dus niet via de grond het water bereiken. Het geluid dat via de lucht het water bereikt, wordt weerkaatst door het wateroppervlak en reikt derhalve niet tot nauwelijks verder dan dit wateroppervlak. Effecten vanwege bovenwatergeluid op de fint zijn dan ook verwaarloosbaar.

Het trillen van de vingerpier, dat naar verwachting ongeveer vier weken zal duren, zorgt voor onderwatergeluid. Van deze vier weken zullen er ongeveer vier dagen worden benut voor het trillen van de dikke palen die voor de grote contouren zorgen. De werkzaamheden die het geluid produceren, vinden plaats onder het wateroppervlak en kan zo de waterkolom van de Eemsmonding bereiken. Op een afstand van ongeveer 5 kilometer zullen de contouren van het geluid, geproduceerd door het trillen van de vingerpier wegsterven tegen het achtergrondgeluid onder water. De Eemsmonding is ter hoogte van het plangebied ongeveer 15 kilometer breed. De fint maakt van het Eems- Dollard estuarium gebruik als doortrekroute naar zijn paaigebieden stroomopwaarts. De periode waarin dit gebeurt zijn de maanden mei en juni. Door initiatiefnemer is aangegeven dat de trilwerkzaamheden in elk geval niet zullen plaatsvinden in deze periode (de maanden mei en juni).

Gebruiksfase

Het geluid dat veroorzaakt wordt gedurende de gebruiksfase, heeft geen effect op de vissoorten waarvoor de Waddenzee is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het meeste geluid komt voort uit de generatoren aan boord van de tankers tijdens het verladen van product. Deze generatoren bevinden zich niet in het water, maar aan dek. Geluid dat zich boven water bevindt, wordt door het wateroppervlak weerkaatst, waardoor het onder water nauwelijks wordt voortgezet. Hierdoor zullen er geen effecten ontstaan op vissen en dus ook niet op de fint. Er is geen sprake van strijdigheid met de instandhoudingsdoelen voor de fint.

III-4.1.3 CONCLUSIE

Indien de trilwerkzaamheden, zoals door Vopak is voorgesteld, buiten de maanden mei en juni zullen worden uitgevoerd, zal het onderwatergeluid als gevolg van het initiatief van Vopak naar onze mening geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee opleveren met betrekking tot deze vissoort.

III - 5 HABITATTYPEN EN DOELSOORTEN VAN NATURA 2000-GEBIED WADDENZEE, HET EEMS-DOLLARD GEBIED EN HET NATIONALPARK NIEDERSÄCHSISCHE WATTENMEER

De Waddenzee is met haar bijzondere, uiterst dynamische getijden een ecosysteem van wereldbelang. Nederland, Duitsland en Denemarken hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor het gebied. Het ecosysteem van de Waddenzee omvat duinen, stranden, estuaria, baaien, kwelders, zandbanken, slikken, getijdegeulen en eilanden die het gebied afscheiden van de rest van het kustgebied. Verder leven er in de Waddenzee vele vogels, zeehonden, schelpdieren en vissoorten. Het ecosysteem van de Waddenzee staat in verbinding met de aangrenzende Noordzee en is in ecologisch, sociaal-economisch, wetenschappelijk en cultureel opzicht uniek.

De Waddenzee en een aangrenzend gedeelte van de Noordzee in het Nederlandse, Duitse en Deense waddengebied hebben sinds 11 oktober 2002 de status van PSSA (Particularly Sensitive Sea Area) en sinds juni 2009 de status van UNESCO werelderfgoed. De aanwijzing als PSSA en UNESCO werelderfgoed betekent dat de Waddenzee wordt erkend als een uniek natuurgebied. De status van PSSA is verleend door de IMO (Internationale Maritieme Organisatie). Een PSSA wordt om twee redenen door de IMO aangeduid als een gebied dat speciale bescherming nodig heeft. Ten eerste om het ecologische, sociaal-economische of wetenschappelijke belang van het gebied en ten tweede om de door de internationale scheepvaart veroorzaakte risico's. Mocht zich een incident voordoen, dan bedreigen de gevolgen, zoals een olie lekkage, van dit incident direct de zeer kwetsbare Waddenzee (pagina 45 van de Passende Beoordeling).

Het calamiteitsrisico

In de huidige situatie vinden in het oostelijk deel van de Waddenzee minder dan 10 scheepsbewegingen per jaar plaats met de omvang van het maatgevend incident van 3.000 m3 uitgestroomde olie (*Capaciteitsnota 2006-2010 om kwetsbare zee- en deltagebieden te beschermen*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, pagina 53).

De Passende Beoordeling stelt dat het aantal vaarbewegingen met grote volumes ladingolie (3.000 m3 of meer per compartiment) toeneemt met maximaal 69 vaarbewegingen per jaar vanwege de in de gebruiksfase verwachte vaarbewegingen van en naar de terminal van Vopak (pagina 29).

In de Passende Beoordeling wordt aangegeven dat inzet van 35.000 m3 DWT schepen leidt tot een calamiteitsrisico van eens in de 79.154 jaar (pagina 42). Bij inzet van de 70.000 DWT (resp. 100.000 DWT) schepen wordt het risico kleiner, aangezien er sprake is van minder vaarbewegingen, namelijk eens in de 109.775 jaar (resp. 179.015 jaar).

De risico's zijn dus in kaart gebracht, door ons te overzien en door ons aanvaardbaar geacht.

Gelet op de bijzondere natuurwaarden van de Waddenzee, de kwetsbaarheid daarvan en het feit dat de kans op calamiteiten weliswaar gering is, maar de effecten daarvan in dit gevoelig gebied zeer groot zullen zijn, hebben wij de toegestane volumes representatieve tank in relatie tot de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee beoordeeld.

De oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee

De oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit binnen onder meer de Waddenzee is geregeld door het Ministerie van Verkeer en waterstaat (Rijkswaterstaat) in de "*Capaciteitsnota 2006-2010, om kwetsbare zee- en deltagebieden te beschermen.*" In deze nota worden de uitgangspunten, de strategie en het benodigde materieel voor een adequate bestrijding van milieubedreigende stoffen op zee, kusten en oevers beschreven. De *Capaciteitsnota 2006-2010* is tot stand gekomen in overleg met andere overheden, belangengroeperingen en marktpartijen.

Het oostelijk deel van de Waddenzee, waarbinnen de Eemshaven en de vaargeul naar de Eemshaven gelegen zijn, is in deze nota gekwalificeerd als ecologisch zeer kwetsbaar (pagina 23). Een deel van de bedreigde gebieden in de Waddenzee (waaronder grote oppervlakten kwalificerende habitattypen) kan bij de overheersende windrichting, windkracht en getijstromen binnen een dag worden verontreinigd.

Uit de aanvraag en onderliggende studies van Vopak is af te leiden dat (voor de ingebruikname door Vopak van de terminal in de Eemshaven) de inzet van drie scheepsklassen voor de aan- en afvoer van olie bij ons is aangevraagd:

- 35.000 DWT met een volume representatieve tank van 3300 m³;
- 70.000 DWT met een volume representatieve tank van 9100 m³;
- 100.000 DWT met een volume representatieve tank van 6500 m³.

Heden kunnen alleen scheepsklassen met een maximale inhoud van 35.000 ton DWT worden ingezet in verband met beperkingen die voortvloeien uit de huidige diepte van de vaargeul. Na verdieping van de vaargeul, deze vindt naar verwachting binnen enkele jaren plaats, is de vaargeul zodanig gedimensioneerd dat ook de grotere schepen hiervan gebruik kunnen maken.

Rijkswaterstaat zet, zoals volgt uit de *Capaciteitsnota 2006-2010*, in op een bestrijdingsstrategie in drie fasen. Achtereenvolgens wordt ingezet op:

- * Voorkomen van uitstroming. Hieronder wordt verstaan het voorkomen of afstoppen van uitstroom van gevaarlijke stoffen;
- * Concentreren van de stof bij de bron. Dit wordt bereikt door bestrijdingsmateriaal dat voldoet aan specifieke eisen zo snel mogelijk op locatie aanwezig te laten zijn;
- * Bestrijden van zich verspreidende drijvende stoffen. Hiertoe wordt de bestrijdingsactie in deze fase opgeschaald naar vele opruimingseenheden.

Deze bestrijdingsstrategie is vervolgens in de *Capaciteitsnota 2006-2010* geconcretiseerd voor elk te onderscheiden zee- en Deltagebied. Voor het oostelijk deel van de Waddenzee is een maatgevend scenario bepaald van 3000 m³ bestrijdingscapaciteit op te ruimen in twee dagen. Dit scenario is bepaald aan de hand van maatgevende incidenten (afhankelijk van

scheepstype- en grootte in het desbetreffende gebied), gebiedskenmerken en gemiddelde omgevingscondities.

In de *Capaciteitsnota 2006-2010* wordt ten aanzien van de bestrijdingscapaciteit regio Waddenzee-oost met betrekking tot incidenten met de omvang van het maatgevend incident van 3000 m3 uitgestroomde olie het volgende opgemerkt (pagina 53):

"Binnen 12 uur verspreidt de verontreiniging zich onder invloed van wind en getij over een groot gebied. Het opruimen van zo'n grote hoeveelheid vergt dan ook meerdere bestrijdingseenheden. In Lauwersoog en Delfzijl zijn veegarmsystemen opgeslagen zijn die door hulpschepen naar sleephopperzuigers te plaatse van het incident worden gebracht. In het kader van het DENGERNETH-verdrag zal Duitsland direct bestrijdingsschepen beschikbaar stellen. Hun thuishaven is Wilhelmshaven, zo'n 4 uur varen vanaf de Eems. Ook kan binnen twee tot vier uur over de weg een veegarmsysteem vanaf Harlingen naar Delfzijl worden getransporteerd. Het maatgevend scenario geeft voor het opruimen van de totale hoeveelheid uitgestroomde stoffen twee dagen de tijd. De eerste dag dient voor het opruimen van de meeste olie, terwijl de tweede nodig zal zijn om verspreid voorkomende vlekken op te ruimen. Rekening houdend met inzet van Duitsland is de bestrijdingscapaciteit in 2005 hiervoor voldoende."

Daarnaast volgt uit de *Capaciteitsnota 2006-2010* dat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit voor het oostelijk deel van de Waddenzee 3600 m3 bedraagt, nog los van de bestrijdingscapaciteit in Duitsland (tabel op pagina 49).

De aangevraagde toegestane volumes representatieve tank

35.000 m3 DWT schepen met een volume representatieve tank van 3300 m3

Gelet op de constatering dat afdoende (3600 m3) bestrijdingscapaciteit aanwezig is om de volledige inhoud van een compartiment van deze scheepsklasse (3300 m3) in twee dagen op te ruimen en bestrijdingsschepen binnen enkele uren inzetbaar zijn, is voldoende verzekerd dat de verontreiniging van (delen van) de Waddenzee in geval van een calamiteit sterk wordt beperkt. Wij achten, in het kader van onze bevoegdheid op grond van de Nb-wet 1998, de inzet van deze schepen van en naar de terminal van Vopak in de Eemshaven toelaatbaar.

70.000 DWT met een volume representatieve tank van 9100 m3 en 100.000 DWT schepen met een volume representatieve tank van 6500 m3

Indien voor het scheepvaartverkeer van en naar de terminal van Vopak schepen van 70.000 DWT (met volume representatieve tanks van 9100 m3) of 100.000 DWT (met volume representatieve tanks van 6500 m3) worden ingezet, is de thans aanwezige oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee ontoereikend.

In de Passende Beoordeling voor het initiatief van Vopak staat dit ook expliciet vermeld (pagina 45):

"Bij grotere diepgang en dus grotere tankers is de worst case vrijzetting groter dan de beschikbare Nederlandse bestrijdingscapaciteit."

In haar toetsingsadvies over het milieueffectrapport² is de Cie m.e.r. tot dezelfde conclusie gekomen. Zij heeft aanbevolen om over de bestrijding van olieverontreiniging met de verantwoordelijke instanties in overleg te treden ten behoeve van actualisering van de huidige *Capaciteitsnota 2006-2010*. Mede gelet op dit advies van de Cie m.e.r. heeft sedertdien overleg plaatsgevonden tussen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland), Vopak, Groningen Seaports, Nederlandse belangenorganisaties en ons.

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) heeft naar aanleiding daarvan bij brief van 3 maart 2010 een reactie gegeven op schriftelijk aan hen gestelde vragen van Vopak, waaronder de navolgende vraag:

"Is de opruimingscapaciteit (zowel voor wat betreft de middelen, mensen, als locatie) op voldoende niveau voordat Vopak de terminal in bedrijf neemt?"

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) stelt in haar brief van 3 maart 2010:

"De vigerende capaciteitsnota zal binnenkort worden geactualiseerd. Hierbij zal een nieuwe risicoafweging en kosten/batenafweging in economisch en ecologisch opzicht worden gemaakt."

Gelet op het voorgaande, constateren wij dat uit de aanvraag blijkt dat Vopak voornemens is scheepsklassen in te zetten, voor het transport van olie van en naar de terminal in de Eemshaven, waarvoor thans onvoldoende oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee aanwezig is. Wij zijn ons er terdege van bewust dat de opschaling van de bestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee buiten de macht van de aanvrager ligt, namelijk bij Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat). Daarnaast waarderen wij de constructieve houding van Vopak in het vergunningproces. Nu echter niet is gegarandeerd dat de oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee bij inzet van grotere scheepstypen voor het aangevraagde transport van olie van en naar de terminal van Vopak (na verdieping van de vaargeul) naar een adequaat niveau zal worden gebracht, zijn wij van oordeel dat een voorschrift op zijn plaats is. Hierbij hebben wij meegewogen dat, hoewel het buiten de macht van Vopak ligt de bestrijdingscapaciteit op te schalen, Vopak wel kan bepalen welke scheepsklasse ingezet wordt voor het transport van olie naar en van de terminal in de Eemshaven.

Wij wegen hierbij mee dat op dit moment nog geen duidelijkheid bestaat met betrekking tot de normstelling voor de oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee na herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010*. Nu de toekomstige norm niet bekend is, kan niet zonder nadere toets, op grond van onze bevoegdheid op basis van de Nb-wet 1998, door ons een uitspraak worden gedaan over de toelaatbaarheid van grotere schepen met een volume representatieve tank van 6500 m³ of 9100 m³.

² 20 oktober 2009, rapportnummer 2152-94

Wij hebben in de voorschriften bepaald dat voor de scheepsbewegingen gerelateerd aan de aangevraagde strategische olieopslag schepen kunnen worden ingezet met een benut volume representatieve tank van maximaal 3600 m³. Uiterlijk twee maanden, voor inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³, dient Vopak aan ons gegevens te overleggen, waaruit blijkt dat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee voldoende is om volumes gelijk aan of groter dan het benutte volume representatieve tank in twee dagen op te kunnen ruimen, dan wel op andere wijze wordt aangetoond dat sprake is van een adequaat oliebestrijdingscapaciteitsniveau. Wij kunnen na toetsing van deze gegevens instemmen met de inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³.

Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat de kans op calamiteiten niet onaanvaardbaar is en, met in achtneming van bovengenoemde voorschriften, ten aanzien van de aan- en afvoerbewegingen van de scheepvaart naar de terminal van Vopak in de Eemshaven, ook in het mogelijke geval van een calamiteit, voldoende is verzekerd dat onaanvaardbare natuureffecten voor habitattypen en doelsoorten van Natura 2000-gebied Waddenzee, het Eems-Dollard gebied en het Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer niet zullen optreden.

Wij hechten er aan, ten overvloede, op te merken dat wij actief betrokken zullen zijn bij de herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010*. In dit bestuurlijk overleg zullen wij de belangen waar wij bevoegd gezag voor zijn, zoals de ecologische belangen van de Natuurbeschermingswet 1998 op basis van Europese verplichtingen, onder de aandacht brengen. Ook het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat) heeft als bevoegd gezag bij de in voorbereiding zijnde herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010* rekening te houden met deze Europese verplichtingen (op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn).

Het ligt naar onze mening, gelet op het voorgaande, dan ook in de lijn der verwachting dat de normstelling in de herziene *Capaciteitsnota 2006-2010* een adequate basis zal bieden om in de toekomst, op verzoek van Vopak, bij onze beoordeling op basis van de Nb-wet 1998, de inzet van grotere scheepsklassen toe te staan, omdat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee door ons als adequaat wordt beoordeeld.

IV. OVERIGE NATUURWAARDEN

Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' omsluit het voormalige beschermd natuurmonument 'Waddenzee I en II' volledig. De te beschermen waarden van het voormalige natuurmonument zijn sinds de aanwijzing als Natura 2000-gebied onderdeel van de instandhoudingsdoelstellingen. Voor toetsing aan de aanwijzingsgrondslagen voor het natuurmonument 'Waddenzee' wordt daarom verwezen naar de, voor het Natura 2000-gebied 'Waddenzee', uitgevoerde 'Passende Beoordeling' en onze beoordeling daarvan.

Aanvullend worden een aantal kenmerkende ('natuurmonument-eigen' of BN-)waarden beoordeeld alsmede de beleidsmatig beschermde waarde van duisternis (PKB Waddenzee) meegenomen.

Voor de Waddenzee gaat het met betrekking tot de 'BN-waarden' om landschappelijke en abiotische waardevolle kenmerken:

- De minimale invloed van menselijke activiteiten op het landschap en het hierdoor een vrijwel ongeschonden en open karakter.
- Het weidse karakter, het vrije spel der elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom zijn wezenlijke kenmerken van het gebied.
- De in het gebied heersende rust.

Er dient derhalve te worden onderzocht in hoeverre de bouw en het latere gebruik kan leiden tot onaanvaardbare aantasting van de hiervoor benoemde 'BN-waarden'.

BN-waarden

Aangezien de Eemscentrale en het windmolenpark op dit moment vanaf het eiland Borkum zichtbaar zijn, zullen ook de opslagtanks behorend tot de lage doorzetterminal vanaf dit eiland zichtbaar zijn. De dijkstructuur van de haven en haar omgeving wordt, gezien vanaf de Waddenzee, niet aangetast.

Vestiging van een lagedoorzet-terminal past daarbij binnen de uitzondering die de Derde Nota Waddenzee (PKB) inzake havengerelateerde bebouwing in de Eemshaven stelt. Tevens laat de PKB toe dat ontwikkelingsmogelijkheden op bedrijventerreinen in de nabijheid van de Waddenzee kunnen worden benut. Bij de aanwijzing van de Waddenzee als beschermd natuurmonument in 1981 en 1993 is de Eemshaven reeds planologisch bestemd om als industriegebied en havengebied te fungeren. Hiertoe zijn (reeds voorafgaand aan de aanwijzing als natuurmonument), de nodige ingrepen in het landschap toegepast (o.a. de aanleg van havenbekkens en de aanleg van diverse bouwterreinen, inclusief zee-waartse uitbreiding van het beoogd haventerrein).

Momenteel geven de huidige aanwezigheid van o.a. de Eemscentrale, de moutfabriek en de windturbines het gebied al geruime tijd een industrieel karakter en aanzien. De Eemscentrale is daarbij het meest in het oog springende bebouwde deel. Daarnaast hebben wij reeds vergunning verleend voor de bouw van een tweetal electriciteitscentrales.

Het effect dat een bouwwerk heeft op het karakter van het landschap wordt mede bepaald door de omgeving waarin het wordt geplaatst. Het reeds aanwezige industriële karakter van het specifieke gebied beschouwen wij, mede in het licht van onderhavige aanvraag, als een factor die verdere industriële ontwikkelingen in de Eemshaven, vanuit landschappelijk oogpunt, niet verder kan aantasten. Immers, er is reeds sprake van een duidelijke aanwezigheid van een door mensen geschapen, sterk gewijzigde horizon. De bouw van meerdere objecten in de Eemshaven, mits deze zodanig worden uitgevoerd dat er geen sprake is van een duidelijk afwijkend horizonbeeld, doet niet af aan de 'BN-waarden'.

Inzake de toename van vaarbewegingen merken wij nog het volgende op; olietankers zijn zeer grote schepen die niet passen in een natuurlijke omgeving. Als deze langere tijd stil zouden liggen binnen het Waddengebied dan zou dit invloed kunnen hebben op de weidse uitstraling van de omgeving. Hoewel er enkele noodankergebieden zijn aangewezen langs de hoofdvaargeul, zal hier in de regel nagenoeg nooit gebruik van worden gemaakt. Deze gebieden zijn uitsluitend bedoeld voor een situatie dat er calamiteiten zijn en een schip on-

verhoeds niet kan doorvaren van of naar de haven. Dit voorgaande in overweging nemende kan er van worden uitgegaan dat de keren dat een tanker gedwongen is voor anker te gaan langs de vaargeul zeer zelden zal voorkomen. Het landschap zal derhalve niet worden aangetast door incidenteel voor anker liggende schepen op de Waddenzee.

PKB-waarde 'Duisternis'

De verlichting die wordt uitgestraald naar de omgeving door het initiatief van Vopak is zeer laag. Echter de achtergrondwaarden die in de huidige situatie zijn gemeten, liggen reeds boven de beoogde hoeveelheid licht die wij wenselijk achten. Om deze reden wordt door ons geen enkele toevoeging getolereerd in de hoeveelheid licht, berekend op de grens van het Natura 2000-gebied Waddenzee, als gevolg van het initiatief van Vopak. Op basis van de informatie uit de aanvraag zijn er een aantal mogelijkheden om de hoeveelheid verlichting, afkomstig van dit initiatief, nog verder te reduceren. Dit wordt verder behandeld in hoofdstuk B-VI (Mitigatie).

V. CUMULATIE

Naast de door Vopak aangevraagde activiteiten zijn in de Eemshaven ook andere initiatieven in voorbereiding. In een eerder stadium is door ons de bouw van een tweetal energiecentrales (Nuon en RWE) vergund. Tevens hebben wij recent een vergunning verleend voor het verruimen en verdiepen van de Eemshavenbekkens (Groningen Seaports). Verder zijn er bij ons een tweetal aanvragen in voorbereiding (of reeds ingediend) voor de bouw en het in gebruik hebben van een gasgestookte elektriciteitscentrale (Eemsmond Energie B.V.) en een LNG terminal (ELT). Er is tevens door Rijkswaterstaat een aanvraag ingediend voor het verbreden en verdiepen van de vaargeul naar de Eemshaven. Voor deze aanvraag is de Minister van LNV bevoegd gezag tot het nemen van een besluit.

Uit de Passende Beoordeling en onze afweging blijkt dat er mogelijk cumulatieve effecten kunnen optreden met betrekking tot:

- Depositie van verzurende en vermestende stoffen op gevoelige duinhabitats H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat en het Duitse Natura 2000-gebied Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer.
- Verstoring van zeehonden en vissen. Verstoring kan vooral plaatsvinden gedurende de bouwwerkzaamheden van de vergunde initiatieven in de Eemshaven als gevolg van geluids- en lichtemissie.

Habitattype Grijze Duinen (stikstofdepositie)

De bijdrage aan de depositie van stikstof op de gevoelige habitattypen komt van de schepen die in de gebruiksfase zorgen voor de aan- en afvoer van olie naar de terminal van Vopak (per jaar maximaal 69 zeeschepen en 138 lichters). Ook vergunde andere initiatieven zullen leiden tot een toename van stikstofdeposities. Uit de ons beschikbare informatie is niet gebleken dat de cumulatieve vergunde toename van stikstofdepositie, inclusief de reeds bestaande achtergronddepositie, op het habitattype H2130 B (Grijze duinen, kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat de kritische depositie van 940 mol/ha/jr zal overschrijden. Wij zijn van oordeel dat er geen effect zal optreden op het habitattype H2130 B (Grijze duinen,

kalkarm) van Rottumeroog en/of Rottumerplaat als gevolg van het initiatief van Vopak. Ook niet in cumulatie beschouwd met de toename van de stikstofdeposities als gevolg van andere vergunde initiatieven.

Voor de habitattypen op de Duitse eilanden (H2130) achten wij het eveneens uitgesloten dat er als gevolg van de toename van stikstofdepositie op het Duitse Natura 2000-gebied Nationaalpark Niedersächsische Wattenmeer negatieve effecten zullen optreden op deze habitattypen, ook niet in cumulatie met andere vergunde initiatieven.

ZEEHONDEN EN VISSSEN

Geluid in de bouwfase

Uit de ons bekende informatie zullen de verschillende initiatieven op verschillende momenten starten met de bouwwerkzaamheden. Mede gezien de, soms langdurige, bouwfasen is het niet te voorkomen dat verschillende bouwwerkzaamheden gelijktijdig zullen plaatsvinden.

Uit de verschillende Passende Beoordelingen is gebleken dat vooral de heiwerkzaamheden (al dan niet cumulatief) kunnen leiden tot verstoring van zeehonden en vissen. De omvang van verstoring is vooral afhankelijk van de geluidsintensiteit.

Uit de verschillende Passende Beoordelingen blijkt dat vooral het bovengrondse geluid gedurende de heiwerkzaamheden (individueel en cumulatief) kan leiden tot de meest verreikende effecten (verstoring). De beoordeling vindt plaats op basis van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau $L_{A,LT}$ en het maximale geluidsniveau L_{Amax} , uitgedrukt in dB(A). In de door Vopak overlegde Passende Beoordeling is voor de geluidscontouren uitgegaan van het maximale geluidsniveau L_{Amax} . De gepresenteerde geluidscontouren zijn derhalve aan te merken als een 'worst case' niveau, omdat piekgeluiden niet permanent optreden. De contour van het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau zal dus aanzienlijk geringer van omvang zijn. De geluidscontouren van verschillende heiwerkzaamheden tezamen kunnen leiden tot een grotere verstoringcirkel dan indien alleen de geluidscontour van onderhavige aanvraag wordt beschouwd.

Voor het initiatief van Vopak zal niet worden geheid. Wel zal, ten behoeve van de vingerpier, gebruik worden gemaakt van het trillen van palen. Bij het beoordelen van de cumulatie van de effecten met de overige initiatieven is besloten om alle initiatieven die vergund en in gebruik zijn, te beoordelen. Van deze initiatieven zorgen, met betrekking tot geluid, RWE en NUON voor de hoogste geluidsbelastingen. Als uitgangspunt is gehanteerd dat de eerste bouwfase van Vopak wordt gecumuleerd met de bouwfase van NUON waarbij gebruik wordt gemaakt van 5 heistellingen. De start van de bouwactiviteiten van Nuon en RWE heeft reeds plaatsgevonden. Het tijdspad voor de bouwactiviteiten van Nuon en RWE bedraagt naar verwachting circa 3 jaar. Dit impliceert dat normaliter de bouwactiviteiten uiterlijk 2013 zijn afgerond. Als er cumulatie van geluid in de bouwfase plaatsvindt, geschiedt dit in de bouwfasen 1 en 2 van Vopak. Fase 1 inclusief trillen is apart beschouwd. Fase 1 beslaat slechts een periode van 4 weken. Deze werkzaamheden zullen niet plaatsvinden gedurende de maanden mei/juni, dit om onnodige verstoring van het trekgedrag van anadrome vissoorten (in deze met name de fint) te voorkomen.

Het heien/trillen is de meest bepalende bouwactiviteit voor geluid. Er mag worden verondersteld dat voor de realisatie van de LNG-terminal niet meer wordt geheid (voorbelasten) en dat het niet reëel is dat door NUON en RWE gelijktijdig wordt geheid. De bouw van Eemsmond Energie zal later starten dan de periode waarin Vopak voor de vingerpier zal trillen. Derhalve is als worst-case, bouwfase 1 van Vopak gecumuleerd met 5 heistellingen van Nuon (meest nabij Vopak gelegen). Uit de Passende Beoordeling blijkt echter dat de heistellingen van Nuon meer geluid zullen produceren dan bouwfase 1 van Vopak, zodat Vopak niet of nauwelijks een bijdrage aan dit geluidsniveau zal leveren. Wij hebben dan ook de verschillende bouwfasen van de initiatieven vergeleken en de tijdsplanningen naast elkaar gelegd. Hieruit blijkt dat de trilwerkzaamheden van Vopak (maximaal 4 weken, aanvang vierde kwartaal 2010), gelijktijdig kunnen plaatsvinden met de heilwerkzaamheden van Nuon en/of RWE. Overige geluidsemissies vanwege bouwwerkzaamheden zijn zodanig gering dat deze veelal niet de begrenzing van het Natura 2000-gebied bereiken (≤ 40 dB(A)).

Cumulatief kan het initiatief van Vopak gedurende maximaal 4 weken (gedurende het trillen van de vingerpier) leiden tot een hogere verstoring van de fint. Voor deze soort is namelijk alleen onderwatergeluid of onderwatertrillingen mogelijk verstorend. Daar de werkzaamheden voor het trillen van de vingerpier niet zullen plaatsvinden gedurende de periode mei/juni (trekseizoen van de fint), kan het werk alleen leiden tot een verstoring van een enkele fint die zich mogelijk ophoudt in de havenbekkens. Door het opleggen van mitigerende maatregelen (langzaam opvoeren trillingen), wordt daarbij voorkomen dat exemplaren schade oplopen of kunnen sterven. Tevens worden de mogelijk verstorende werkzaamheden zoveel als mogelijk buiten het trekseizoen uitgevoerd. Daarom sluiten wij uit dat, cumulatief beoordeeld, de instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort negatieve gevolgen kunnen ondervinden.

Geluid in de gebruiksfase

Voor de beoordeling van het geluid van de representatieve bedrijfssituatie (RBS) van Vopak alleen is uitgegaan van het maximale geluidsniveau L_{Amax} , uitgedrukt in dB(A), omdat het met betrekking tot de verstoring van de dieren gaat om piekgeluiden. Met betrekking tot de cumulatie met andere initiatieven gelden echter de gemiddelde waarden over de dag, omdat het geluid van Vopak en het geluid van de overige initiatieven nooit tegelijkertijd zullen optreden.

Licht

Gedurende de bouwwerkzaamheden wordt gebruik gemaakt van bouwverlichting. Bouwverlichting kenmerkt zich door lokale felle lampen teneinde werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren. Vopak heeft aangegeven dat bouwwerkzaamheden in principe alleen gedurende de dagperiode zullen plaatsvinden. Bij uitzondering zal ook in de nachtperiode gewerkt kunnen worden. In de perioden waar geen (bouw)activiteiten plaatsvinden, zal ook de verlichting gedoofd zijn. In de winterperiode, aan het begin van de dag en eind van de dag kan gebruik worden gemaakt van verlichting en gedurende de nachten dat wel doorgewerkt zal moeten worden. Indien selectief gebruik wordt gemaakt van gerichte schijnwerpers die daarbij zijn voorzien van afscherming in de vorm van kappen om onnodige lichtuitstraling naar de omgeving te voorkomen zijn wij van mening dat dit niet kan leiden tot zodanige verstoringseffecten op soorten dat hierdoor populaties in hun voortbestaan worden bedreigd.

Door het uitvoeren van eenvoudige mitigerende maatregelen kan ook worden voorkomen dat soorten op onaanvaardbare wijze zullen worden gehinderd in hun natuurlijk gedrag.

Wij zijn van oordeel dat het ongewenst is om de lichtuitstraling vanuit het Eemshavengebied verder toe te laten nemen. Door het voorschrijven van maatregelen zoals schakelbare verlichting, toepassing van de kleur van de verlichting die permanent wordt gebruikt en lichtmanagement (licht uit indien er niet wordt gewerkt), wordt in elk geval voorkomen dat het aangevraagde initiatief én andere initiatieven tezamen leiden tot een toename van de huidige lichtbelasting.

Daarnaast zijn wij van mening dat ook bestaande bedrijven (die nu zorgen voor de bestaande achtergrondbelasting) maatregelen moeten treffen om onnodige lichtuitstraling te voorkomen. Door het voorschrijven van mitigerende maatregelen voor dit project én het voorschrijven van gelijke maatregelen bij de andere initiatieven wordt voldoende zekerheid geboden dat de lichtuitstraling vanuit de Eemshaven beperkt blijft en niet zal leiden tot zodanige verstoringseffecten dat er sprake kan zijn van aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Waddenzee.

Conclusie

Samenvattend concluderen wij dat de effecten, als gevolg van de bouw en ingebruikname van de terminal van Vopak in de Eemshaven, ook cumulatief gezien, niet kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee en het Duitse Natura 2000-gebied Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer.

VI. MITIGATIE

Uit de door de Vopak aangeleverde informatie en uit onze overwegingen bij dit besluit blijkt dat er nog een aantal mitigerende voorschriften kunnen worden opgenomen. Wij zijn van mening dat deze maatregelen zinvol zijn en niet onnodig belastend voor Vopak. Wij verbinden dan ook aan deze vergunning voorschriften, teneinde zeker te stellen dat onderstaande mitigerende maatregelen worden uitgevoerd door Vopak.

Trillen van de vingerpier

In verband met het mogelijk voorkomen van zeehonden en (in mindere mate) van vissen in de Eemshaven, wordt aanbevolen om mitigerende maatregelen toe te passen voor het trillen van alle palen van de vingerpier. Indien op het moment van aanvang van het trillen zich zeehonden en/of vissen binnen de haven bevinden, dan bestaat er een grote kans dat deze dieren alsnog gehoorschade oplopen. Om gehoorschade bij deze dieren te beperken dan wel te voorkomen, wordt voorgesteld dat de energie, die wordt gebruikt om het trilblok in beweging te brengen langzaam wordt opgevoerd. Het trillen dient te beginnen met een bronvermogen van 110 dB re 1 µPa aan onderwatergeluid. Dit geluid is dan nog niet schadelijk, alleen verstorend. Op deze manier zullen de aanwezige dieren onder water wijken voor het langzaam aanzwellende geluid. Zo wordt bewerkstelligd dat de dieren zich uit de haven hebben verwijderd, voordat het trilblok op maximale kracht, met bijbehorende maximale bronsterkte wordt gebracht.

Lichtplan

Wij zijn van oordeel dat de achtergrondwaarden in de huidige situatie in de Eemshaven reeds boven het lichtsterkte-niveau ligt dat wij wenselijk achten. Om deze reden wordt ingezet op het voorkomen van toevoeging van licht op de Waddenzee vanwege het initiatief van Vopak. Het feit dat er vanuit de Eemshaven nu al een grote hoeveelheid licht de Waddenzee bereikt, maakt dat nieuwe initiatieven in hun lichtplan duidelijk moeten maken dat zij tot het uiterste gaan dat elke vorm van lichtuitstraling tot het absolute minimum wordt beperkt. In de (nabije) toekomst zal, ten behoeve van een reductie van de uitgestraalde verlichting, aan de reeds bestaande initiatieven binnen de Eemshaven opgelegd worden om hun lichtplan te herzien. Op dit moment is de relatieve bijdrage van Vopak aan de verlichting vanuit de Eemshaven naar de Waddenzee zeer klein. Tegen de tijd dat de andere initiatieven hun lichtplan herzien, is het mogelijk dat het relatieve aandeel van Vopak groter wordt. Derhalve wordt van Vopak verwacht dat zij alle maatregelen, die binnen haar mogelijkheden liggen, ook toepast om hoeveelheid lichtuitstraling te reduceren.

Aangezien de technische specificaties met de bijbehorende berekende waarden ten tijde van het opstellen van deze Passende Beoordeling nog niet volledig waren, zal een gedetailleerd lichtplan, waar deze specificaties en bijhorende berekende waarden wel in zijn beschreven, worden voorgeschreven. Daarbij krijgt initiatiefnemer tevens de gelegenheid om eerst door middel van detailengineering de juiste afweging te maken tussen toepassing van lichtbronnen (in type verlichting, locatie, kleur en afscherming). In dit lichtplan wordt gedetailleerd, stap voor stap beschreven welke maatregelen er worden genomen om de uitstraling van verlichting te reduceren en welke waarden per maatregel daarbij horen.

Wij verbinden dan ook aan deze vergunning de voorwaarde dat er tijdig, zijnde 6 maanden voor het in gebruik nemen van de eerste fase van dit initiatief, een lichtplan aan ons wordt overgelegd. Wij dienen eerst instemming te geven aan dit lichtplan alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan.

Landschap/reflectie

De uitvoering van de tanks dient plaats te vinden volgens de IPPC richtlijn voor opslag in tanks. Hier wordt voorgeschreven dat de tanks uitgevoerd moeten worden met een verf met een lichte of thermische reflectie van minimaal 70%. Dit komt in de praktijk neer op wit of lichtgrijs. Gezien de mogelijke opslag van K1 vloeistoffen ligt het voor de hand om de tanks in wit uit te voeren. Vanuit het oogpunt van landschapsbescherming zijn wij wel van mening dat onnodige reflectie door spiegeling – en dus groter zichteffect – kan worden voorkomen door gebruik te maken van niet reflecterende/spiegelende materialen. Wij verbinden aan deze vergunning het voorschrift dat de tanks niet mogen worden uitgevoerd in een spiegelende of reflecterende coating. Concreet betekent dit dat de tanks niet mogen worden geschilderd met een hoogglanslak.

Maatregelen bestrijding olie-spill in haven

Wij zijn van mening dat het nodig is om maatregelen voor te schrijven indien er bij het verladen van schepen toch olie wordt gemorst in het havenbekken. Het is in een dergelijk geval van belang dat er een oliescherm of olieboom binnen de haven aanwezig is, dat direct kan worden ingezet om de haven af te schermen.

Uit de op 24 november 2009 bij ons ingediende aanvullende informatie ten behoeve van de vergunning op grond van de Wet milieubeheer blijkt dat ook in dit kader het "gebruik van een olieboom" bij een grote calamiteit uitstroming naar de Eems voorkomt. Tevens blijkt dat een olieboom permanent aanwezig is binnen de Eemshaven. Teneinde zekerheid te hebben dat de betreffende olieboom ook daadwerkelijk ingezet kan worden bij een eventuele spill, verbinden wij aan deze vergunning het voorschrift dat vergunninghouder verplicht is de olieboom te allen tijde beschikbaar te houden en te allen tijde in goede staat van onderhoud te houden.

VII. NADERE ONDERZOEKEN

Wij zijn van mening dat de aanvraag voldoende informatie bevat om op alle te beoordelen effecten en waarden een afgewogen beslissing te kunnen nemen. Verdere onderzoeken of het opleggen van een onderzoeks- of monitoringsverplichting aan Vopak achten wij niet nodig.

VIII. BESPREKING VAN INSPRAAK

Reacties op de ontwerp-vergunning Natuurbeschermingswet

Het ontwerpbesluit Natuurbeschermingswet en de daarbij behorende stukken hebben op de wettelijk voorgeschreven wijze vanaf 14 december 2009 tot en met 25 januari 2010, gelijktijdig met de ontwerpbesluiten Wet milieubeheer (Wm) en Wet verontreiniging Oppervlaktewateren (Wvo) ter inzage gelegen. Hierbij is eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen met betrekking tot de stukken in te dienen. Er is geen verzoek binnengekomen voor een hoorzitting.

Tijdens de ter inzage legging van de stukken zijn van de navolgende instanties en personen zienswijzen ingekomen, te weten:

- 1) Stadt Emden bij brief van 5 januari 2010, verzonden 22 januari 2010 en ingekomen 27 januari 2010;
- 2) Landkreis Leer bij brief 11 januari 2010, ingekomen 22 januari 2010;
- 3) Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest bij brief van 25 januari 2010, ingekomen 25 januari 2010;
- 4) Stadt Borkum, in deze bijgestaan en vertegenwoordigd door Musch und Delank, Rechtsanwältin und Notarin, bij brief van 25 januari 2010, ingekomen 25 januari 2010;
- 5) Milieufederatie Groningen mede namens de Waddenvereniging bij brief van 22 januari 2010, kenmerk 10-005-EW ingekomen 22 januari 2010;
- 6) de heer K.J. Kolhorn in deze bijgestaan en vertegenwoordigd door Juridisch Adviesbureau Noordhuis bij brief van 25 januari 2010, ingekomen 25 januari 2010.

Alle zienswijzen zijn binnengekomen gedurende de termijn van terinzagelegging en zijn derhalve door ons ontvankelijk verklaard. De zienswijzen zijn gericht tegen zowel de ontwerpen van de Wm, de Wvo- als de Nbwet-vergunning. De zienswijzen worden hierna, voor zover van toepassing en/ of relevant in het kader van de Nbwet-vergunning, samengevat en door ons van een reactie voorzien.

Gelet op het feit dat in meerdere zienswijzen de nautische veiligheid van het scheepvaartverkeer en de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee naar voren is gebracht, wordt in de onderstaande reactie daarop vooreerst ingegaan.

Vervolgens wordt door ons uiteengezet hoe wij de overige ingebrachte zienswijzen op de ontwerp-vergunning op basis van de Nb-wet 1998 hebben meegenomen in onze beoordeling.

Onze reactie op de zienswijzen met betrekking tot de nautische veiligheid

Diverse zienswijzen hebben betrekking op de toename van het scheepvaartverkeer op de Eems als gevolg van het initiatief van Vopak. De volgende opmerkingen worden in dit kader gemaakt: voor de begeleiding van het scheepvaartverkeer wordt invoering/aanpassing van een verkeersmanagementsysteem noodzakelijk geacht en de toegankelijkheid van de Emders haven mag niet verslechteren.

Reactie:

De vaarveiligheid en afhandeling van schepen is de verantwoordelijkheid van de nautische beheerders van de vaargeul, dit zijn Rijkswaterstaat en de Wasser- und Schifffahrtsverwaltung (WSV). In zowel het Duitse als het Nederlandse deel van het Eems-Dollardgebied geldt het Scheepvaartreglement Eemsmonding. Dit reglement bevat aanvullende en ook afwijkende bepalingen op de 'Internationale Bepalingen ter Voorkoming van Aanvaringen op Zee'.

Het huidige systeem van scheepvaartbegeleiding (VTS) wordt door de nautische beheerders voorafgaand aan de ingebruikname van de verruimde vaargeul ontwikkeld tot een verkeersmanagementsysteem *Vessel Traffic Management* genaamd (VTM).

Per type schip (afmetingen, lading, manoeuvreereigenschappen etc.) kunnen in het VTM andere toelatingseisen gesteld worden. Welke dat zijn, wordt in gezamenlijk overleg tussen de nautische beheerders van de vaargeul bepaald. Hiermee wordt tevens eventuele stagnatie van de vaarwegen voorkomen en is de toegankelijkheid van de diverse havens geborgd.

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) heeft naar aanleiding van een vraag van Vopak bij brief van 3 maart 2010 het standpunt ingenomen dat, bij de uitwerking van het VTM, de scheepvaart ten behoeve van de olieterminal van Vopak in

beschouwing wordt genomen. Het overleg tussen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) en Vopak over het VTM is reeds enige tijd gaande.

In de huidige situatie vinden in het oostelijk deel van de Waddenzee minder dan 10 scheepsbewegingen per jaar plaats met de omvang van het maatgevend incident van 3.000 m3 uitgestroomde olie (*Capaciteitsnota 2006-2010 om kwetsbare zee- en deltagebieden te beschermen*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, pagina 53).

De Passende Beoordeling stelt dat het aantal vaarbewegingen met grote volumes ladingolie (3.000 m3 of meer per compartiment) toeneemt met maximaal 69 vaarbewegingen per jaar vanwege de in de gebruiksfase verwachte vaarbewegingen van en naar de terminal van Vopak (pagina 29).

In de Passende Beoordeling wordt aangegeven dat inzet van 35.000 m3 DWT schepen leidt tot een calamiteitsrisico van eens in de 79.154 jaar (pagina 42). Bij inzet van de 70.000 DWT (resp. 100.000 DWT) schepen wordt het risico kleiner, aangezien er sprake is van minder vaarbewegingen, namelijk eens in de 109.775 jaar (resp. 179.015 jaar).

De risico's zijn dus in kaart gebracht, door ons te overzien en door ons aanvaardbaar geacht.

Gelet op de bijzondere natuurwaarden van de Waddenzee, de kwetsbaarheid daarvan en het feit dat de kans op calamiteiten weliswaar gering is, maar de effecten daarvan in dit gevoelig gebied zeer groot zullen zijn, hebben wij de toegestane volumes representatieve tank in relatie tot de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee beoordeeld.

Onze reactie op de zienswijzen met betrekking tot de aangevraagde scheepsklassen en de oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee

Diverse zienswijzen hebben betrekking op de olievervoerende schepen, die bij calamiteiten lek kunnen raken. In verband hiermee zijn preventieve maatregelen en een adequate oliebestrijdingsorganisatie noodzakelijk. De calamiteitenorganisatie van Rijkswaterstaat zou momenteel onvoldoende voorbereid zijn, ook wanneer met 'kleinere' schepen van 35.000 DWT gevaren wordt.

Reactie:

De oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit binnen ondermeer de Waddenzee is geregeld door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat) in de "*Capaciteitsnota 2006-2010, om kwetsbare zee- en deltagebieden te beschermen*." In deze nota worden de uitgangspunten, de strategie en het benodigde materieel voor een adequate bestrijding van milieubedreigende stoffen op zee, kusten en oevers beschreven. De *Capaciteitsnota 2006-2010* is tot stand gekomen in overleg met andere overheden, belangengroeperingen en marktpartijen.

35.000 m3 DWT schepen met een volume representatieve tank van 3300 m3

Gelet op de constatering dat afdoende (3600 m³) bestrijdingscapaciteit aanwezig is om de volledige inhoud van een compartiment van deze scheepsklasse (3300 m³) in twee dagen op te ruimen en bestrijdingsschepen binnen enkele uren inzetbaar zijn, is voldoende verzekerd dat de verontreiniging van (delen van) de Waddenzee in geval van een calamiteit sterk wordt beperkt. Wij achten, in het kader van onze bevoegdheid op grond van de Nb-wet 1998, de inzet van deze schepen van en naar de terminal van Vopak in de Eemshaven toelaatbaar.

70.000 DWT met een volume representatieve tank van 9100 m³ en 100.000 DWT schepen met een volume representatieve tank van 6500 m³

Indien voor het scheepvaartverkeer van en naar de terminal van Vopak schepen van 70.000 DWT (met volume representatieve tanks van 9100 m³) of 100.000 DWT (met volume representatieve tanks van 6500 m³) worden ingezet, is de thans aanwezige oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee ontoereikend.

In de Passende Beoordeling voor het initiatief van Vopak staat dit ook expliciet vermeld (pagina 45):

"Bij grotere diepgang en dus grotere tankers is de worst case vrijzetting groter dan de beschikbare Nederlandse bestrijdingscapaciteit."

In haar toetsingsadvies over het milieueffectrapport³ is de Cie m.e.r. tot dezelfde conclusie gekomen. Zij heeft aanbevolen om over de bestrijding van olieverontreiniging met de verantwoordelijke instanties in overleg te treden ten behoeve van actualisering van de huidige *Capaciteitsnota 2006-2010*. Mede gelet op dit advies van de Cie m.e.r. heeft sedertdien overleg plaatsgevonden tussen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland), Vopak, Groningen Seaports, Nederlandse belangenorganisaties en ons.

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) heeft naar aanleiding daarvan bij brief van 3 maart 2010 een reactie gegeven op schriftelijk aan hen gestelde vragen van Vopak, waaronder de navolgende vraag:

"Is de opruimingscapaciteit (zowel voor wat betreft de middelen, mensen, als locatie) op voldoende niveau voordat Vopak de terminal in bedrijf neemt?"

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat Noord-Nederland) stelt in haar brief van 3 maart 2010:

"De vigerende capaciteitsnota zal binnenkort worden geactualiseerd. Hierbij zal een nieuwe risicoafweging en kosten/batenafweging in economisch en ecologisch opzicht worden gemaakt."

Gelet op het voorgaande, constateren wij dat uit de aanvraag blijkt dat Vopak voornemens is scheepsklassen in te zetten, voor het transport van olie van en naar de terminal in de Eemshaven, waarvoor thans onvoldoende oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Wad-

³ 20 oktober 2009, rapportnummer 2152-94

denzee aanwezig is. Wij zijn ons er terdege van bewust dat de opschaling van de bestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee buiten de macht van de aanvrager ligt, namelijk bij Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat). Daarnaast waarderen wij de constructieve houding van Vopak in het vergunningproces. Nu echter niet is gegarandeerd dat de oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee bij inzet van grotere scheepstypen voor het aangevraagde transport van olie van en naar de terminal van Vopak (na verdieping van de vaargeul) naar een adequaat niveau zal worden gebracht, zijn wij van oordeel dat een voorschrift op zijn plaats is. Hierbij hebben wij meegewogen dat, hoewel het buiten de macht van Vopak ligt de bestrijdingscapaciteit op te schalen, Vopak wel kan bepalen welke scheepsklasse ingezet wordt voor het transport van olie naar en van de terminal in de Eemshaven.

Wij wegen hierbij mee dat op dit moment nog geen duidelijkheid bestaat met betrekking tot de normstelling voor de oliebestrijdingscapaciteit het oostelijk deel van de Waddenzee na herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010*. Nu de toekomstige norm niet bekend is, kan niet zonder nadere toets, op grond van onze bevoegdheid op basis van de Nb-wet 1998, door ons een uitspraak worden gedaan over de toelaatbaarheid van grotere schepen met een volume representatieve tank van 6500 m³ of 9100 m³.

Wij hebben in de voorschriften bepaald dat voor de scheepsbewegingen gerelateerd aan de aangevraagde strategische olieopslag schepen kunnen worden ingezet met een benut volume representatieve tank van maximaal 3600 m³. Uiterlijk twee maanden, voor inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³, dient Vopak aan ons gegevens te overleggen, waaruit blijkt dat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee voldoende is om volumes gelijk aan of groter dan het benutte volume representatieve tank in twee dagen op te kunnen ruimen, dan wel op andere wijze wordt aangetoond dat sprake is van een adequaat oliebestrijdingscapaciteitsniveau. Wij kunnen na toetsing van deze gegevens instemmen met de inzet van schepen met een groter benut volume representatieve tank dan 3600 m³.

Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat de kans op calamiteiten niet onaanvaardbaar is en, met in achtneming van bovengenoemde voorschriften, ten aanzien van de aan- en afvoerbewegingen van de scheepvaart naar de terminal van Vopak in de Eemshaven, ook in het mogelijke geval van een calamiteit, voldoende is verzekerd dat onaanvaardbare natuureffecten voor habitattypen en doelsoorten van Natura 2000-gebied Waddenzee, het Eems-Dollard gebied en het Nationaalpark Niedersächsische Wattenmeer niet zullen optreden.

Wij hechten er aan, ten overvloede, op te merken dat wij actief betrokken zullen zijn bij de herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010*. In dit bestuurlijk overleg zullen wij de belangen waar wij bevoegd gezag voor zijn, zoals de ecologische belangen van de Natuurbeschermingswet 1998 op basis van Europese verplichtingen, onder de aandacht brengen. Ook het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat) heeft als bevoegd gezag bij de in voorbereiding zijnde herziening van de *Capaciteitsnota 2006-2010* rekening te houden met deze Europese verplichtingen (op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn).

Het ligt naar onze mening, gelet op het voorgaande, dan ook in de lijn der verwachting dat de normstelling in de herziene *Capaciteitsnota 2006-2010* een adequate basis zal bieden om in

de toekomst, op verzoek van Vopak, bij onze beoordeling op basis van de Nb-wet 1998, de inzet van grotere scheepsklassen toe te staan, omdat de beschikbare oliebestrijdingscapaciteit in het oostelijk deel van de Waddenzee door ons als adequaat wordt beoordeeld.

Ad 1 Zienswijzen Stadt Emden

Stadt Emden is van mening dat het noodzakelijk is een verkeersmanagementsysteem te ontwikkelen en in te voeren. Voorts wordt opgemerkt dat een nautisch verkeersmanagementsysteem ontbreekt voor het Doekegat-Rede in het tracébesluit Eemshaven-Noordzee bij grotere olietankers met meer diepgang (rekening houdend met getijdenwerking). Daarnaast wordt gevraagd welk Nederlands wetsvoorschrift de veiligheid van het scheepsverkeer op waterwegen waarborgt en of er in dit kader nog een afweging zal plaatsvinden. Stadt Emden eist, ondanks de toename van het scheepsverkeer, permanente toegankelijkheid van de havens van Emden. Tevens wordt de ontwikkeling van een verkeersmanagementsysteem noodzakelijk geacht. Dit zou juridisch bindend moeten worden opgelegd en zolang dit systeem er niet is staat de stad Emden sceptisch tegenover het project. De Stadt Emden geeft aan dat de wettelijk voorgeschreven grenswaarden blijvend dienen te worden nagekomen en van de exploitant dient implementatie van de minst milieubelastende technieken te worden verlangd.

Reactie:

Kortheidshalve wordt voor de zienswijzen ten aanzien van het verkeersmanagementsysteem en de oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit verwezen naar onze bovenstaande reactie.

Voorts zijn wij van mening dat bij onze beoordeling van de aangevraagde activiteiten is getoetst of er gebruik wordt gemaakt van de technieken die de minste belasting op de natuurwaarden teweeg zullen brengen en of er effecten zijn te verwachten voor de omgeving van het initiatief. Wij hebben aan deze vergunning voorschriften verbonden waardoor toepassing van deze technieken en de wettelijk voorgeschreven grenswaarden zijn geborgd.

Ad 2 Zienswijze Landkreis Leer

Landkreis Leer is van mening dat het noodzakelijk is dat de olieopruimingscapaciteit op orde moet zijn, zeker gezien het feit dat de Eemshaven-Noordzee verbinding toegankelijk wordt voor grote tankers met een diepgang van 14m en een breedte van 35m en de toename van de vaarbewegingen. Landkreis Leer acht het noodzakelijk dat de oliebestrijdingscapaciteit in overleg met de Duitse bevoegde instanties vóór de inbedrijfstelling van de olieopslag wordt aangepast.

Reactie:

Kortheidshalve wordt voor deze zienswijzen ten aanzien van de oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit verwezen naar onze bovenstaande reactie.

Ad 3 Zienswijze Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest

De Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest (hierna: WSV) acht het noodzakelijk dat ook in de vergunningen op grond van de Wm-, Nbw-, en Wvo bepalingen worden opgenomen die het belang van het Doekegat-Rede op grond van de (milieu)beschermingsaspecten erkennen en de adequate inrichting en de mogelijke benutting van deze in noodgevallen formeel ook voor olietankers voorschrijven.

Reactie:

Kortheidshalve wordt voor de zienswijzen ten aanzien van het verkeersmanagementsysteem verwezen naar onze bovenstaande reactie.

Ad 4 Zienswijze Stadt Borkum

Stadt Borkum is van mening dat De inschatting dat een olie lekkage zich maar 1 keer in de 50.000 jaar voordoet onvolledig is, omdat zij alleen maar vanuit dit project is bekeken. Bij toename van het scheepvaartverkeer zal deze kans toenemen. Deze kans is niet berekend. De nu voorliggende capaciteitscijfers leiden tot een andere waarschijnlijkheidsberekening. Consequentie daarvan is dat er een nieuw veiligheidsconcept benodigd is. Stadt Borkum wijst voorts op de lacune dat de gevolgen van de depositie van verzurende en vermestende stoffen voor de Natura 2000-gebieden aan de Duitse zijde niet in het onderzoek zijn meegenomen. In zoverre is er sprake van een onvolledig informatiebeeld dat gezien het grensoverschrijdend karakter van de uitwerking van het project een wezenlijk probleem vormt en om een adequate aanvulling vraagt. Een dergelijke benadering legt het Eems-Dollard verdrag op. Deze informatie dient te worden aangevuld.

Reactie:

Kortheidshalve wordt voor deze zienswijzen ten aanzien van de oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit verwezen naar onze bovenstaande reactie. Voor de zienswijzen ten aanzien van de kans op een calamiteit verwijzen wij, in aansluiting op onze bovenstaande reactie ten aanzien van de nautische veiligheid, naar de Passende Beoordeling (pagina 42). Voor de habitattypen op de Duitse eilanden (H2130) zijn wij van oordeel dat de eventuele toename van stikstofdepositie, ook in cumulatie met andere vergunde initiatieven, op het Duitse Natura 2000-gebied Nationalpark Niedersächsische Wattenmeer wegens het ontbreken van effecten niet kan leiden tot strijdigheid met de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen.

Ad 5 Milieufederatie Groningen mede namens de Waddenvereniging

De Milieufederatie Groningen mede namens de Waddenvereniging (hierna: MFG) vraagt ons om de vergunningen pas te verlenen wanneer restrisico's voor mens, natuur en milieu acceptabel zijn en de bescherming van de Waddenzee en de Eems-Dollard inclusief de economische activiteiten in dit gebied gegarandeerd zijn. De juridische aanknopingspunten zouden

zijn gelegen in de PKB en hoofdstuk 17 Wm als ook de in de zorgplicht voortvloeiend uit de Nb-wet 1998. Preventieve maatregelen zoals snelheidsbeperkingen om de kans op een ongeval te beperken zijn wel besproken, maar geen maatregelen om de effecten te bestrijden wanneer er daadwerkelijk een calamiteit zich voordoet. Dit is een hiaat. Voorts is de relatie tussen risico en effectiviteit van maatregelen om calamiteiten te bestrijden niet gelegd. Wat de MFG betreft moet bovengenoemde afweging eerder plaatsvinden. Wanneer het proces pas in gang wordt gezet met de aanstaande aanpassing van de *Capaciteitsnota 2006-2010*, bestaat het risico dat eventueel passende maatregelen later worden gerealiseerd dan de olieterminal zelf. Er moet een op maat gesneden plan van aanpak voor nautische veiligheid en bestrijdingscapaciteit bij calamiteiten klaar liggen. De MFG is van mening dat in geen enkel rapport dat tot de ontwerp milieuvergunning en aanvraag voor de Natuurbeschermingswetvergunning behoort, een kwantitatieve risicoanalyse voor de natuur- en milieuwaarden is uitgevoerd. Er is gekeken naar het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Voorts merkt de MFG op dat in het rapport van Tebodin (Rampenbestrijdingsplan, 15 mei 2009) in hoofdstuk 8 de richtlijnen voor het MER kort worden besproken, waarbij de ecologische risico's in de MER ontbreken. De MFG verzoekt voorts tot inzicht in de uitgangspunten van DNV en de statistische gegevens van het ITOPF. Er is in Tebodin-rapportages ten onrechte uitgegaan van worst case i.p.v. maatgevend incident voor bestrijdingscapaciteit.

Reactie:

Korthedshalve wordt voor deze zienswijzen ten aanzien van de oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit verwezen naar onze bovenstaande reactie. Naar onze mening ontbreekt het onderdeel ecologische risico's niet aan de MER. De Commissie m.e.r. heeft het MER als voldoende beoordeeld en op dit punt geen verdere adviezen gegeven. In het rapport van DNV wordt gesproken over aanvaringen tussen varende schepen, aanvaringen met gemeerde schepen en aanvaringen per objecten. Uiteindelijk zijn alleen de kansen op een aanvaring tussen varende schepen meegenomen. Deze leveren een bedreiging voor de Waddenzee. Er is ook een uitspraak gedaan over de aanvaring van het gemeerde schip in de haven, maar dit levert nagenoeg geen bedreiging op voor de Waddenzee.

In de tabel van de ITOPF worden ook nog andere ongevalstypen genoemd als oorzaak van een uitstroom van olie. Met name de bijdrage van "grounding" is relatief hoog. De gegevens van de tabel zijn gebaseerd op wereldwijde ongevallen. De uitstroom van olie bij grounding treedt op bij strandingen/aan de grond lopen op een rotskust. De kans dat er olie uitstroomt na het aan de grond lopen op een zandbodem, waar in dit geval sprake van is, is zeer klein. Binnen de studie is wel gekeken naar de kans van aan de grond lopen, maar aangenomen is dat de kans op een olie uitstroom hierdoor zeer klein is (zeker in relatie tot de overige kansen zoals de kans op uitstroom als gevolg van de kleine kans op een aanvaring). De opmerking van de MFG ten aanzien van het rapport van Tebodin is correct.

Ad 6 De heer K. J. Kolhorn

De heer Kolhorn is van mening dat bij de ter visie liggende stukken niet de aanvragen waren gevoegd en ook niet de bijhorende stukken als de Milieu Effect Rapportage en de Passende Beoordeling. Voorts meent de heer Kolhorn dat in de ontwerpvergunningen op grond van de Nb-wet 1998 en de WVO ten onrechte in het geheel geen opgave is gedaan van de kadastrale percelen waarop de te verlenen vergunning betrekking zal hebben. Ten onrechte is er

geen vergunningtraject gevolgd voor een door de Minister van LNV te verlenen Nb-wet 1998-vergunning met betrekking tot het zogenaamde betwiste gebied tussen de Bondsrepubliek Duitsland en Nederland in het Eems-Dollard-estuarium. Ten onrechte wordt er vanuit gegaan dat in de provinciale vergunning de effecten op het gebied waarvoor uitsluitend de minister van LNV tot vergunningverlening bevoegd is, mede worden beoordeeld door het provinciaal bestuur. Ten onrechte is de zogenaamde ADC-toets op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 achterwege gelaten met als motivering dat er geen significante effecten op het Natura2000-gebied Waddenzee, respectievelijk het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied in de Waddenzee te verwachten zijn. Tot de significante effecten behoren immers in ieder geval de gevolgen van mogelijke olie lekkage bij het verladen van olieproducten en ook de extra scheepvaart als gevolg van het periodiek wisselen van de olievoorraden te worden gerekend. Door de afwezigheid van de passende beoordeling onder de ter visie gelegde stukken kan cliënt evenwel niet adequaat op de Nb-wetaspecten reageren. Gedeputeerde Staten gaat er ten onrechte vanuit dat de beoogde tanks niet opvallen in de reeds bestaande horizon van vergunde projecten in het industriegebied Eemshaven. Deze motivering is onjuist aangezien het tankpark in de Emmapolder is geprojecteerd en niet in het havengebied. Het grote aantal immense tanks van dertig meter bouwhoogte met een witte kleur vormt een enorme aantasting van de landschappelijke waarden in het Waddengebied, welke waarden worden beschermd doordat het naastgelegen waddengebied eertijds deel uitmaakte van een staatsnatuurmonument en thans van het Natura2000 gebied Waddenzee. Als gevolg van de immense tanks met een opvallende kleur zullen de trekvogels hun route (moeten) verleggen. In milieu-opzicht wordt het akkerbouwbedrijf van cliënt zwaarder met vogelschade belast door de bouw en het in werking hebben van het tankpark, waarmee ten onrechte geen rekening is gehouden.

Reactie:

Kortheidshalve wordt voor deze zienswijzen ten aanzien van de oliebestrijdingsbestrijdingscapaciteit verwezen naar onze bovenstaande reactie. Het ontwerpbesluit en alle relevante stukken hebben op de wettelijk voorgeschreven wijze ter inzage gelegen. Wij kunnen deze zienswijze op dit punt dan ook niet volgen. Voorts merken wij op dat in de ontwerp-natuurbeschermingswetvergunning ook kadastrale percelen zijn opgenomen. Verwezen wordt naar Bijlage 1, paragraaf 1.1., tweede alinea, pagina 5. Echter, deze kadastrale gegevens zijn enkel correct voor wat betreft sectie en perceelnummers. De opgenomen kadastrale gemeente is Vierhuizen en moet zijn Uithuizermeeden. Dit is inmiddels aangepast. Het grensgebied tussen Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland in het Eems-Dollard-gebied, wordt het betwist gebied genoemd. Uit de amvb (Besluit vergunningen Nb-wet 1998) volgt dat de minister bevoegd is om een vergunning te verlenen voor handelingen en projecten die geheel of grotendeels plaatsvinden in het betwiste gebied. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om een vergunning te verlenen voor activiteiten die buiten het betwist gebied plaatsvinden, maar gevolgen kunnen hebben voor het betwiste gebied. Nu er hier sprake is van een activiteit buiten het betwist gebied hebben wij de gevolgen van de activiteit voor het betwist gebied overwogen. Wij zijn van mening dat het niet juist is dat de inrichting geprojecteerd is in de Emmapolder. De locatie waar de inrichting zal worden gebouwd ligt op het industrieterrein Eemshaven. Dit neemt overigens niet weg dat de inrichting deels zichtbaar zal zijn vanuit de Waddenzee. Uit de zienswijze wordt niet duidelijk op welke vogels indierener doelt.

IX. CONCLUSIE

Uit de bij de aanvraag gevoegde Passende Beoordeling en onderliggende documenten, alsmede de overwegingen bij dit besluit volgt dat, rekening houdend met de relevante aanwijzingsgrondslagen en instandhoudingsdoelstellingen en mogelijke cumulatie met effecten van andere activiteiten, er door de aan Vopak te vergunnen activiteiten geen aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee zal plaatsvinden.

Om dat te bereiken zijn in de aanvraag reeds een groot aantal beperkingen en maatregelen opgenomen als onderdeel van de voorgenomen en te vergunnen activiteiten. Wij hebben geconstateerd dat het daarbij nog wel mogelijk is om aan deze vergunning voorschriften te verbinden om de mogelijk wel optredende – maar niet significante – effecten verder te minimaliseren. Wij zijn daarom van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend, onder de in de voorschriften gestelde voorwaarden.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Awb	Algemene wet bestuursrecht
BAT	Best beschikbare technieken
BBT	Best beschikbare technieken
BN	Beschermde natuurmonument
BoBo-richtlijn	Richtlijn Bodembescherming atmosferische bovengrondse opslagtanks
BREF	BBT referentie document
CO	Koolstofmonoxide
CO ₂	Koolstofdioxide
dB	Decibel, maat voor omvang van geluidsenergie ofwel geluidsterkte.
dB(A)	Decibel (A-gewogen), maat voor de geluidsterkte gecorrigeerd naar de gevoeligheid van het menselijk oor
Dome roofs	Koepeldaken
DVI	Dampverwerkingsinstallatie.
DWT	Dead Weight Tonnage
EG	Europese gemeenschap
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
Habitatrichtlijn	Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna
HARI	Handleiding risicoberekening
HAZOP	Hazard and Operability study
hvp	Hoogwatervluchtplaats
IDD	Inwendig drijvend dek
IMKO	Milieuconvenant Integrale Milieu Kader Op- en Overslagbedrijven
immissie	Concentratie op leefniveau
IMO	International Maritime Organization
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPPC	Integrated Pollution Prevention Control
K1-producten	Aardolieproduct met een vlampunt van 273 K (0°) tot 294 K (21°)
K2-producten	Aardolieproduct met een vlampunt gelijk aan of boven 294 K (21°C) en klasse 2 ten hoogste 328 K (55°C)
K3 producten	Aardolieproduct met een vlampunt boven 328 K (55°C) en ten hoogste 373 K (100°C)
KRW	Kaderrichtlijn Water
LNV	(Ministerie van) Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit
MER	Milieueffectrapport
MER	Milieueffectrapportage
MER-plicht	De verplichting tot het opstellen van een milieueffectrapport voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit
Mol/ha/jr	Depositie-eenheid voor stikstof
MRA	MilieuRisicoAnalyse
MTR	Maximum toelaatbaar risico

Vergunning Natuurbeschermingswet 1998 Vopak

Natura 2000	Europees netwerk van natuurgebieden op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn
Nb-wet	Natuurbeschermingswet 1998
NEN	Normen van het Nederlandse Normalisatie Instituut
Pb	Passende Beoordeling
PGS 29	Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen nr. 29
Piggen	Droog vegen van leidingen mbt ballen of proppen
PKB	Planologische kernbeslissing
RBS	Representatieve bedrijfssituatie
RvS	Raad van State
RWS	Rijkswaterstaat
SIL	Safety Integrity Level
SO2	Zwaveldioxide
Vogelrichtlijn	Richtlijn van de raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (79/409/EEG)
VOS	Vluchtige organische stoffen
VR	Verwaarloosbaar risico
Wm	Wet milieubeheer
WVO	Wet verontreiniging oppervlaktewater